

1928 FEBRUÁR

ERDÉSZETI LAPOK

LXVII. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

2. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Felelős szerkesztő

CZILLINGER JÁNOS

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj 1928. évre 24 P, erdészeti altiszteknek 12 P.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagjárulékok fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapesten, Lipótváros, Alkotmány -utca 6. sz. II. emelet.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közölhetnek.

(Telefon: Teréz 237—22.)

Erdészeti jogrendszerünk és az új erdőtörvény

írta: *Dr. Ajtai Sándor.*

Sok szó esett már az új erdőtörvényről, annak szükségességéről, alapos felkészültséget tanúsító dolgozatok foglalkoztak a múlt hibáival és tárgyalták az új törvényalkotás keretében megoldandó egyes problémákat is, nem olvastunk azonban olyan hozzászólást, amely a kérdéssel általánosságban foglalkozva, azt igyekezett volna vizsgálódás tárgyává tenni, hogy az erdészeti közigazgatás feladatainak miféle csoportjai azok, amelyek az új erdőtörvényben szabályozandók, amelyeknek tehát a megalkotandó alapkódexből nem szabad kimaradniok s ezzel szemben az erdészeti közigazgatásnak miféle ágazatait lehet és szükséges melléktörvényekben szabályozni, más szóval a reformmunkálatok során az ezidőszerinti joganyagból mi volna összefoglalandó, mi volna különválasztandó, illetve mostani izoláltságában meghagyandó.

Ha a kényszerítő szükség következtében erdészeti jogrendszerünk egészben újjáalkotás előtt áll, a kínálkozó lehetőség kihasználásával mindenesetre arra kell törekednünk, hogy az erdészeti közigazgatásnak egymással szervesen összefüggő feladatai közös törvényben nyerjenek szabályozást, viszont

már nem feltétlenül szükséges olyan jogszabályokat együvé foglalni, amelyek bár ugyancsak az ország erdőgazdaságának szolgálatában állanak, annak előbbrevitelét különféle módozatok mellett és más eszközökkel kívánják elérni. Sőt az erdészeti közigazgatásnak vannak olyan ágazatai is, amelyek annak valóban egész különálló köreit alkotják, amelyek tárgyuknál fogva az erdészeti jogrendszer részeiként foghatók fel, de éppen úgy beleilleszthetők más közigazgatási ágazat, sőt a közigazgatásjogon kívül álló jogok keretébe is, amelyeknek ez a kettős leköötöttsége már megkívánja a külön kódexben való szabályozást.

Az előadottak megvilágításául egyszerű példaként azt említsük fel, hogy míg az erdők irtására és üzemtervi kezelésére vonatkozó jogszabályokat senki sem képzei el külön törvényekben szabályozva, az erdei alapra vonatkozó rendelkezéseket láttuk az alaptörvény keretében, majd külön törvénybe foglalva, anélkül, hogy a megoldás helyessége tekintetében bármelyik esetben kételyeink merültek volna fel, már jóval természetesebbnek tűnik fel az erdőgazdasági hitelre vonatkozó törvény különállósága, jóllehet ez a törvény még kétségtelenül integráns alkotórészét teszi ki erdészeti jogrendszerünknek, végül az önállóság teljes mértékben érvényesül az erdei munkásügyekre vonatkozó jogszabályoknál, amelyeket az előlemlített példával homlokegyenest ellenkezőleg nem is képzelünk el más jogszabályainkkal egy kalap alatt, az erdei munkásokról szóló törvény tárgyánál fogva az erdészeti jog körébe beleilleszthető ugyan, de céljában már elkülönül s lényegileg a szociálpolitikai törvényalkotások sorába tartozik.

A felsorolt egyszerű példák is mutatják, hogy erdészeti jogszabályaink között egymással való kapcsolatuk, hovatartozandóságuk tekintetében kellő vizsgálódás nélkül nem lehet a határvonalakat élesen megvonni, amelyek a teljes önállóságtól a szerves összefüggésig többé-kevésbé elmosódottaknak mutatkoznak.

Ne tekintsük pusztá elméleti eszmefuttatásnak, ha joganyagunkkal ebből a szempontból foglalkozunk, az erdészeti jog rendszerének kifejtése gyakorlatilag is figyelemreméltó

következtetések levonására alkalmas, akár nagyobb kódex, akár pedig részlettörvények alakjában kívánjuk az erdészeti közigazgatás új alapjait lerakni.

Ha az új erdőtörvényben a múlttal szemben fejlődést jelentő nagyobb szabású alaptörvényt kívánunk alkotni, hagyjuk ki belőle, ami nem odavaló, viszont vegyük bele, ami nélkül csontkának volna tekinthető, szerkezetében áttekinthető, tartalmában pedig logikusan felépített olyan rendszeres erdőtörvény megalkotására kell törekednünk, amelyet bátran bocsáthassunk a közvélemény elé, sőt követendő példaként legyen a külföld elébe is állítható.

Ha viszont az erdészeti jog reformját több részlettörvény keretében kívánjuk megoldani, helyes eredményt jogrendszerünk elemezése nélkül itt sem érhetünk el, sőt tévedéseink hátrányai még érezhetőbben jelentkeznek és ugyancsak vigyázni kell, nehogy a széttagolás az okszerűségen túlmenő, a közigazgatás menetére és végeredményben a megoldandó közfeladatra káros rendezetlenségé fajuljon.

Egyetlen és egyetemes kódexet tehát az első megoldás sem jelent, ehhez képest a második megoldás alatt is csak azt az esetet érthetjük, amidőn voltaképpen együvé tartozó kérdések nyernek külön törvényekben szabályozást. Amidőn ezzel szemben fejlődésnek önként értetődőleg a szerves egész alkotó alaptörvényt jelentettük ki, nincsen szándékunkban érinteni az erdészeti törvénykezésnek már megkezdett és sokat vitatott reformját, *fejtegetéseink célja az ideális helyzet megrajzolását megkísérelni, amely felé végeredményben akkor is haladni kell, ha annak elérésében átmenetileg akadályozva vagyunk.*

Ha sikerül elhatárolni az erdészeti közigazgatásnak azokat a feladatait, melyeknek megoldására alaptörvényként a régen várt új erdőtörvény hivatott és egyben megállapítani, hogy az alaptörvény mint középpont körül, miféle más törvényekkel lesz erdészeti jogrendszerünk régi összekuszáltságából újjáépítendő, úgy képesek leszünk munkánkából az oda nem tartozó kérdéseket kikapcsolva, összes figyelmünket a megoldás alatt álló feladatnak szentelhetni, tiszta helyzetet teremthetünk a reform egyes fázisainak sürgőssége tekinteté-

ben, egyelőre félretehetjük tehát a joganyag olyan részei feletti eszmecserét, amely külön törvényes szabályozás tárgya lesz s ezzel megakadályozzuk a mellékvágányokra való kisiklásokat, ami a várakozás mostani tizenkettedik órájában szintén nem kicsinylendő előnyt jelent, amikor alaprendelkezéseink körül is éppen elegendő életbevágó problémát kell a közvéleményt kielégítő megoldáshoz juttatni.

Polgárainak magángazdasági tevékenységével kapcsolatban az állam nem helyezkedhetik a teljes közömbösség álláspontjára. Az egyes magángazdaságok fejlődéséből áll elő az összesség, a közgazdaság fejlődése s ha az egyesek fejlődésének útjában olyan akadályok állanak, amelyeket az nem képes legyőzni, ha a fejlődés megáll, vagy a magángazdasági tevékenység eredménye visszaesést mutat, a bajok indító okainak kikutatása mellett saját érdekében kell az államnak közbelépnie, sőt közbelépése egyenesen kényszerű, ha az egyesek tudatlansága vagy önzése veszélyezteti mások és az összesség boldogulását.

Az állami beavatkozás tehát kétirányú, egyrészt alapjait kívánja lerakni a gazdasági haladásnak, másrészt pedig ennek érdekében az egyesek magatartását, gazdasági tevékenységét vonja szabályozása körébe, az egyesek gazdálkodását közérdekű rend korlátjai közé szorítja. Míg az első esetben közbelépése *a gazdálkodó alanyt támogató*, annak hiányzó erejét kívánja pótolni s amennyiben kényszerrel jár együtt, ez harmadik személyeket érint, a másik esetben a kérdéses gazdasági ág körébe való közvetlen beavatkozásával az állam mint *feltétlen engedelmességet parancsoló felsőbbség, a gazdálkodó alannyal szemben lép föl*.

A jog, mint az állami akaratnak külső megnyilvánulása szempontjából, a támogatás módozatai nem mindig és rendszerint csak annyiban kívánnak törvényes szabályozást, amennyiben a kérdéses gazdasági ág érdekében kényszer alkalmazására szükség van, ezzel szemben a beavatkozás, mint az állami kényszernek a magántulajdont, a gazdasági szabadságot érintő megnyilvánulása törvényes szabályozás nélkül el sem képzelhető.

Az államnak ezt a kettős ténykedését állapíthatjuk meg az erdőgazdaság terén is s erre való figyelemmel megvonhatjuk az első határvonalat, amellyel az államnak az erdészeti közigazgatás körében kitűzött konkrét feladatait magában foglaló jogszabályai között, tehát az erdészeti jog anyagában két csoportot alkotunk.

Az okszerű erdőgazdaság alapjait rakja le az állam szakoktatási intézményeivel, a kísérleti ügy szervezésével, az államkincstári erdőgazdaságok vezetésénél, amidőn a pénzügyi szempontok mellett a szakszerűség kívánalmait is teljes mértékben érvényesítvén, az államkincstári erdők követendő például szolgáló mintagazdaságokká válnak, éppen így a gazdasági haladást szolgálja az erdők hitelképességének emelésével, az erdei termékek szállítása előli akadályok elhárításával, forgalmi és vámpolitikájával, az erdőgazdasági közérdekek érvényesülésének anyagi téren való elősegítésével, az érdekeltek közös táborba tömörülésének támogatásával, szükség esetén az érdekképviselőt kényszerű szervezésével, végül, mint nem kizárólag az erdőgazdaság érdekében állót, utoljára említjük, amivel voltaképpen kezdeni kellett volna a rendezett birtokviszonyok teremtését, ami nélkül zavartalan és fejlődés-képes gazdasági tevékenységről nem is beszélhetünk.

Mennyi egymástól eltérő terep, különböző eszköz a közös cél elérése érdekében! Eszmei kapcsolat áll fenn közöttük, egyébként nem volnánk képesek összetartozandóságukat kimutatni. Amennyiben törvényes szabályozás tárgyát képezik, tehát az erdészeti jog rendszerének szempontjából, ennek a csoportnak jogszabályai között szerves összefüggés nincsen, a távoli végcél, mint keret által összefogottan ugyan, egyébként azonban az erdészeti közigazgatás önálló ágazatainak szolgáltatásban állanak. Felsorolásuk sem lehet kimerítő, az idők előrehaladása az államot új és új módok és eszközök alkalmazásbavételére készíti.

Az állami ténykedés másik iránya az erdőgazdaságba való tulajdonképeni beavatkozást, magának az erdőgazdaságnak szabályozása, tehát azoknak a korlátoknak a megvonása, amelyeknek túllépésével az erdőgazda az összesség érdekeit veszélyezteti, vagy sérti meg, *amely korlátokkal az állam az egye-*

sek önérték által mozgatott erdei gazdálkodását a közjó szolgálatába állítja.

Az állam ezzel a tevékenységével emel gátat az erdők pusztulásának, gondoskodik azoknak arányos szétosztásáról, biztosítja okszerű használatukat egyrészt az üzemterv intézményével, amellyel egyben magához ragadja az egyetemes erdőgazdaság irányítását is, másrészt pedig a szakértői kezelés kötelezővé tételével, szükség esetén az állami kezelés útján, védelmébe veszi továbbá az erdőket a fenyegető veszélyekkel szemben, erdőket teremt a kopár és futóhomokos területeken és így tovább.

Az erdészeti közigazgatásnak azok az ágazatai, amelyek ezeknek a feladatoknak megoldására irányulnak, a feladatok különbözősége szerint egymástól elkülöníthetők ugyan, de egyik a másikból következik, egyik a másikat kiegészíti. Szervi összefüggés áll tehát fenn közöttük, amely hol szorosabb, hol lazább, de mindenik közös alapból, az erdőfenntartás gondolatából vezethető le.

Kiindulási pont az erdők fenntartása a maga nyers értelmében, vagyis közgazdasági érdekekből az erdők kipusztításának megakadályozása. Ebből következik az erdők arányos szétosztásának biztosítása, erdőkben szegény vidékeken az erdőpusztítási tilalom szigorításával. Az erdőfenntartás nyers értelmezésével szemben már egy további lépés, a közgazdasági érdekek felismerésében fejlődési fokozat az erdőknek olyan módon való fenntartása, hogy rendeltetésüknek állandóan megfelelhessenek, tehát az erdőtőke védelmének gondolata, amely az üzemtervi és szakértői kezelésben nyer gyakorlatilag megvalósulást. Az erdőfenntartás és gazdasági okszerűség biztosításában leli indokát az erdő védelme is, a természeti világból várható veszélyekkel szemben. A kopárfásításokra vonatkozólag utallhatunk arra az ismert indokolásra, amely szerint amint a baj keletkezésének oka az erdők pusztulása, az orvoslás egyedüli módja az újraerdősítés, ahol tehát a restitutio in integrum elvének az erdőfenntartás szolgálatába való állítását tapasztalhatjuk. Ez az elv már nem mindenütt vonatkoztatható a futóhomokos területek befásítására irányuló állami kényszerre, de itt is kétségtelenül annakidején állandóan fenn-

tartandó erdők érdekében történik az állami beavatkozás, speciális hazai viszonyaink között az alföldfásítási akciónál, tekintettel egyben az erdők arányos szétosztására is.

Különleges közigazgatásjogi szempontok tartanak fenn végül kapcsolatot az erdészeti közigazgatás most tárgyalt ágazatai között.

Az államnak az erdei gazdálkodásba való beavatkozása az előzőleg már említettek szerint szükségszerűen törvényes szabályozás tárgya lévén, az erdei gazdálkodásnak meghatározott törvényes rendje áll elő, amely hozzátartozik ahhoz az egyensúlyi helyzethez, amelyet az állam életében közrendnek nevezünk.

Ezek a jogszabályok, mint passzív alanyt, az erdőgazdát kötelezvé, ennek magatartása az állam részéről folytonos ellenőrzésben részesül, az állam tehát éberem őrökdi az erdő-törvényeiben megállapított közérdekű rend háborítatlansága felett és szervei, a jogszabályok adta korlátok keretein belül, diszkréciónális hatáskörrel avatkoznak bele a magánosok erdei gazdálkodásába, ennek a közérdekű rendnek fenntartása, vagy a megsértett közrend helyreállítása érdekében.

Ezeknek a jogszabályoknak végrehajtásánál tehát az állam közigazgatási tevékenységében a rendészeti elem helye-ződik előtérbe, ezek a jogszabályok foglalják magukban az erdészeti közigazgatás rendészetének szabályozását, illetőleg szolgáltatják azokat a kereteket, amelyek az állam erdőrendészeti tevékenységét elhatárolják s az a hatósági ténykedés, amely ezeknek a jogszabályoknak végrehajtásával kapcsolatos, nemcsak erdészeti igazgatás, de egyben erdőrendészeti igazgatás is.

Az előadottakat még az elemi és természeti csapások elleni védekezéssel kapcsolatban szükséges néhány szóval kiegészíteni. Ennek a feladatkörnek az erdőrendészeti igazgatásba való szerves bekapcsolódása mindjárt tisztábban áll előttünk, ha tekintetbe vesszük, hogy a természeti erők egyensú-lya, vagyis a természet rendje a közrendnek szintén egyik al-katelemét képezi, mert az ember gazdasági tevékenysége köz-ben a természeti rendhez alkalmazkodni kényszerül. A termé-szeti erők rendjének megbonnlása megbonthatja az erdei gaz-

dálkodás törvényes rendjét is, tehát a természeti erők rendkívüli kitöréseinek, megnyilvánulásainak elhárítása és megfékezése, amint a közigazgatási rendészet egyéb terrénumán is, az erdei gazdálkodás törvényes rendjének előfeltételeként jelentkező rendészeti tevékenységet képez.

További tárgyalásaink előtt az esetleg felmerülő kétségek eloszlatására való tekintettel még egy kitérést kell tennünk. Különösebb elmélyedés nélkül is szembetűnő, hogy rendészeti természetű tevékenységgel az erdészeti közigazgatás egyéb terén is találkozhatunk. A folytonos ellenőrködést és a hatóság diszkrécionális elhatározásán alapuló közbelépését éppen úgy megkívánja például a tutajozás szabályozásával kapcsolatos rendelkezések végrehajtása is.

Kétségtelenül rendészeti tevékenységgel állunk itt is szemben, ez a rendészeti tevékenység azonban egészen más téren mozog, hiszen a közigazgatás csaknem minden ágának megvan a maga rendszete s éppen a különbség kiemelése végett szükséges arra reámutatni, hogy a rendészet egyéb ágait még akkor sem keverjük össze az erdőrendészettel, ha azok ugyancsak erdészeti törvényekben nyertek szabályozást s esetleg azokat tévesen maga a törvény is erdőrendészetnek minősítené, amint azt éppen a felhozott példánál láthatjuk, ahol a tutajozási szabályok megsértése a törvény szerint erdőrendészeti áthágást képez.

Nem minősíthető tehát erdőrendészetnek a közigazgatásnak az a rendészeti természetű tevékenysége, amely ha erdőgazdasági érdekek szolgálatában áll és erdészeti törvényeken is alapul, az erdőtörvények generális rendelkezései által létesített közérdekű renden kívül álló, attól teljesen független kérdésekben jár el és lényegében közelebb áll más közigazgatási ágak rendszetéhez, amint a felhozott példa is a forgalmi rendszetéhez s amennyiben az erdészeti közigazgatás ilyen ágait erdőrendészetnek minősítenénk, körülbelül egyértelmű volna azzal, hogy az adótörvényeket is az erdészeti törvények közé sorozzuk azért, mert az erdők után adót fizetünk.

Az előadottak összefoglalásaképpen az erdészeti közigazgatásnak a tárgyalt második és szintén terjedelmes csoportjába tartozó közigazgatási feladatok közös alapja, lényege a

magánosok erdei gazdálkodásába az erdőfenntartás érdekében való állami beavatkozás, *amely közigazgatáspolitikai értelemben az erdőrendészeti közigazgatás fogalmában írható körül.* A modus tehát egy és ugyanaz, a tárgy szerinti tagolódás pedig a közös cél különböző eszközeiként jelentkezik.

Az erdők fenntartására és az erdőgazdaság támogatására irányuló közigazgatási tevékenységen kívül az állam az erdőgazdasággal közelebbről, vagy távolabbról összefüggő számos kérdést von még szabályozása körébe, amelyekből az erdészeti közigazgatásnak egy harmadik csoportját határolhatjuk el. Az ide tartozó jogszabályoknak közös ismérve az erdőgazdasággal való kapcsolat, amely azonban inkább *csak a tárgykörben jelentkező külső kapocs*, az erdészeti közigazgatáshoz való szerves hozzátartozandóságuk nem állapítható meg, illetőleg ha az erdészeti közigazgatásba beleillesztetnek is, *ez* nem annyira elvi, mint inkább gyakorlati tekintetekből történik.

Már említett példa ebből a csoportból az erdei munkásügyek szabályozása. Tekintettel azokra a nagy közgazdasági érdekekre, amely a munkás és munkaadó közötti zavartalan viszonyhoz fűződik, a törvényhozás különféle munkaügyi törvényekben gondoskodik ennek a viszornak jogi szabályozásáról. Az erdei munkásügyekkel foglalkozó törvény elsősorban szociálpolitikai alkotás, a népjóléti közigazgatáshoz tartozó feladatkör konkretizálása, tárgyánál fogva azonban természetesnek tartjuk, hogy róla az erdészeti közigazgatás körében is megemlékezzünk. Már az erdészeti közigazgatásba bekapcsolva látjuk nálunk az erdőbirtokosságok szervezkedésére és ügyvitelére vonatkozó törvényes rendelkezéseket, jóllehet ahhoz nem tartozó közigazgatási feladatot tárgyalnak s ilyenek erdőtörvényünkben az erdőnek, mint vagyontárgynak védelmét célzó büntetőrendelkezések is, amelyeknek tulajdonképeni helyük a kihágási büntetőtörvénykönyvben volna.

Jogszabályaink vizsgálatánál a továbbiakban egy újabb határvonalat vonhatunk. Az államnak gondoskodnia kell arról, hogy a törvényei által elérni kívánt célok a valóságban is bekövetkezzenek, másszóval gondoskodnia kell a törvények végrehajtásáról. Erre a célra vagy a már meglévő közigaz-

gatási szerveit veszi igénybe, vagy pedig külön szerveket állít fel rendszerint akkor, ha a végrehajtás különös szakértelmet tételez föl, esetleg a végrehajtásnál többféle közigazgatási szervezet közreműködését rendeli el. Éppen így erdészeti joganyagunkban is fellelhetjük azokat a rendelkezéseket, *amelyek az erdészeti közigazgatást alanyi értelmében szabályozzák*, nevezetesen megállapítják az erdészeti közigazgatás szervezetét, az egyes szervek hatáskörét és működését. Amennyiben jogszabályainknak ez a csoportja a rendszerezés szempontjából további tagolást kíván, ez önként következőleg a szervek különfélesége alapján, a közöttük fennálló eltérések felderítésével lesz megejtendő s a szervezet tagjaira vonatkozó esetleges jogszabályokból újabb alcsoport képezhető.

Mindezek a szabályok kiegészítői és nélkülözhetetlen velejárói az erdészeti közigazgatás feladatait tárgyaló jogagnak.

Végezetül joganyagunk *büntetőrendelkezéseit* kell a többi közül kiemelni. Törvényeiben az állam megállapítja, elrendeli, hogy az egyesek minő magatartást tanúsítsanak, miután azonban az elérni kívánt eredményt nem lehet kizárólag ezeknek önkéntes elhatározására bízni, az állam szabályainak érvényt azáltal szerez, hogy ezt a magatartást kikényszeríti, büntetőhatalmával reásujt az ellenkezőkre. Az erdészeti közigazgatás terén tehát éppen úgy, amint a közigazgatás egyéb terénjein is, jogszabályaink körülírják a szankciókat, azokat a hátrányokat, következményeket is, amelyek a törvényes rendelkezések megszegése, áthágása, illetve az azokkal szembeni engedetlenség esetén alkalmazásba vétetnek.

Mindezek a szabályok ugyancsak kiegészítői az erdészeti közigazgatás feladatait tárgyaló jogagnak és elvezetnek bennünket az erdészeti büntetőjog fogalmához, amelynek keretén belül erdőrendészeti bíráskodásról fogunk szólni az állam erdőrendészeti tevékenységhez fűződő szankciók esetében.

Úgy a szervezetre vonatkozó, mint a büntetőjogszabályok a rendszerezés szempontjából mindenesetre önállóan

elhatárolt köreit alkotják az erdészeti jog anyagának, a gyakorlatban külön kódexekben való szabályozásukkal azonban a joganyag egyéb részei között fennálló szoros kapcsolatukra való tekintettel rendszerint nem találkozunk s ha a szervezésnél elvétve ennek ellenkezőjét tapasztalhatjuk, ez kétségtelenül rendkívüli körülményekben leli magyarázatát.

Az erdészeti jogszabályoknak a tárgyaltak alapján levezetett öt csoportja közül a szankciókat tárgyaló büntetőjogi szabályokból képezett csoport amennyire integráns alkotórészt teszi ki az erdészeti jog rendszerének, éppen annyira hozzátartozik az állam büntetőjogi rendszeréhez is s ugyanez még fokozottabban áll az erdővagyon védelmét célzó büntetőrendelkezésekre, amiről előzőleg röviden már szintén említést tettünk, amelyeknek tulajdonképeni helyük tehát szintén a büntetőjogrendszerben van s ugyancsak beleilleszkednek az erdészeti büntetőjog fogalmába is.

A képezett csoportok között az elmondottak alapján kiegészített csoportok tehát *mint erdészeti büntetőjogot joganyagunk speciális főrészeként határolhatjuk el* s ha most ennek keretén belül kell rendet teremtenünk, a büntetőjog általánosan elismert elveihez alkalmazkodva a büntetendő cselekményeket és az ezekre vonatkozó büntetési tételeket tartalmazó, valamint az ezeket kiegészítő jogszabályokat az anyagi jog, a büntetőeljárásra vonatkozó jogszabályokat pedig az alakí jog elnevezések alatt foglalhatjuk össze és ezeken, mint kereteken belül, tehát az anyagi és ezzel parallel az alakí jog továbbtagolásánál pedig a büntetendő cselekmények különfélesége szerint fogjuk a szűkebb határokat megvonni.

A *büntetőjogszabályok kikapcsolásával visszamaradó jogszabályok joganyagunk másik főrészeként már kivétel nélkül közigazgatásjogi szabályok lesznek, amelyeknek súlypontját kétségtelenül az erdőrendészeti joganyag képezi, amely jogrendszerünknek is gerince, középpontja és ezután következnek az erdőgazdasággal való kapcsolatuk mértékének sorrendjében a másik két csoportot alkotó jogszabályok, amelyeket arra való tekintettel, hogy egymástól a csoportokon belül is függetlenek, az erdészeti közigazgatás vegyes jogszabályai elnevezés alatt foglalhatunk*

össze. Közös elnevezés lesz tehát ez közigazgatásjogi szabályaink két olyan csoportjának, amelyeknek közös jellegük, hogy erdészeti közigazgatási jogszabályok, de az egyik csoport az erdőgazdasági érdekek szolgálatában álló szabályai-val az erdészeti jog integráns alkotórésze, míg a másik abba csak az erdőgazdasággal való összefüggésénél fogva tartozik. Az erdőrendészet jogát és a vegyes jogszabályokat azután átfogják és egyben kiegészítik *a szervezést tárgyaló jogszabályok*, amelyek amazokkal, mint az erdészeti közigazgatás statikai szabályaival szemben az élő erdészeti közigazgatásnak, közigazgatásunk dinamikájának jogszabályaiként jelentkeznek.

Az előadottak alapján most már nehézség nélkül konstruálhatjuk meg erdészeti jogunk rendszerét. A magyar erdészeti törvényeket tartalmukban részletesen ismertetni itt szükségtelen. Joganyagunkat a tárgyalta elvek alapján szétbontva, *a magyar erdészeti jog rendszere a következőkben áll előttünk:*

I. Erdészeti közigazgatási jog:

A) Az erdőrendészet joga: 1. Az erdők fenntartása. 2. Az erdei gazdálkodás szabályozása. 3. Az erdők állami kezelése. 4. Kopárfásítás. 5. Alföldi erdőtelepítés. 6. Elemi és természeti csapások elleni védekezés.

B) Vegyes jogszabályok: *a) Az erdőgazdasági érdekek szolgálatában:* 1. Országos Erdei Alap. 2. Az erdei termékek szállítása. 3. Erdőbirtokhitel. *b) Egyéb erdészeti tárgyú jogszabályok:* 1. Az erdőbirtokosságok szervezete és ügyvitele. 2. Az erdei munkások jogviszonyai.

C) Erdészeti közigazgatás: 1. Erdőrendészeti hatóságok. 2. Államerdészeti igazgatás. 3. Az erdőrendészeti közszolgálat.

II. Erdészeti büntetőjog:

A) Anyagi jogszabályok: 1. Erdőrendészeti áthágások. 2. Erdei kihágások. 3. Egyéb kihágások.

B) Alaki jogszabályok: 1. Az erdőrendészeti büntető-eljárás. 2. Az erdészeti törvényeknek a rendőri büntetőszabályzattól eltérő, illetőleg azt kiegészítő rendelkezései.

Ez a valódi, szűkebb értelemben vett erdészeti jogrendszerünk egybeállítva erdészeti törvényeink rendelkezéseiből. Tágabb értelmezés mellett az adott kereteken belül el lehetne helyezni az állami közigazgatás egyéb ágainak az erdőt, illetve az erdészeti törvényeket érintő jogszabályait is. Például a rendőri büntetőszabályzat az erdei és erdei munkásügyi kihágásokra is teljes egészében alkalmazást nyervén, a büntetőjog alaki szabályai közé, vagy például a pénzügyi igazgatásnak kizárólag az erdőt érintő ténykedéseire (erdőkataszter, erdei károkkal kapcsolatos adóelengedés) vonatkozó szabályok vagy a birtokrendezésnek (például a tagosításnak) az erdőkre vonatkozó szabályai a közigazgatásjogi szabályok közé helyezve jogrendszerünkbe felvehetők volnának ugyan, lényegileg azonban a fenti sorrend szerint az állam büntetőjogi, pénzügyi jogi rendszerének, illetőleg a közigazgatási jogrendszer egy másik önálló ágazatához, a mezőgazdasági közigazgatáshoz tartozó feladatkörnek részei.

Jogrendszerünkkel az erdészeti törvénykezés szempontjából foglalkozván, annak tágabb értelmezésére kitérni önként értetődőleg szükségtelen. Másrészt azonban hangsúlyozni kívánjuk, hogy a szűkebb értelemben vett fenti jogrendszer is az ezidőszerinti tényleges állapoton alapulván, az élő jog rendszerét adja és mint ilyen, anyagában teljesnek nem tekinthető, hiszen a szoros értelemben vett erdészeti joganyag is fejlődésnek van kitéve és máris sok olyan probléma merült fel és nyilvánosan tárgyalatott is, amiről erdészeti törvényeinkben nincsen szó. Így például az erdőingatlanforgalom szabályai, mint az erdőfenntartás érdekeit szolgáló és a magánosok szabad rendelkezését elhatároló szabályok, az erdőrendészeti jog anyagához, az erdészeti érdekképviseltekre vonatkozó szabályok az erdőgazdasági érdekek szolgálatában álló, az erdészeti magánalkalmazottak szolgálati viszonyainak szabályozása pedig az erdészeti tárgyú egyes jogszabályok közé volnának beleillesztendő, ha törvényeink ilyen rendelkezéseket tartalmaznának.

Tételes törvényeinket a tiszta jogrendszer fentebb levezetett eszmei rendjével egybevetve, a reformmunkálat köve-

tendő irányelvei önként szűrődnek le a mutatkozó különbségekből.

Az erdészeti jog anyaga ma több törvényben szétszórva foglal helyet.

Alap az erdőtörvény, amelyben azonban az erdőrendészeti anyag sem teljes, amely emellett erős rendezetlenségben van összekeverve a szervezetre vonatkozó és az erdészeti érdekek szolgálatában álló különféle jogszabályokkal, illetve annak két különböző ágával. Mint első lépés a jogalkotás terén érthető, hogy felépítésében az erdészeti jogpolitikai elvek nem képeznek leszűrődött és biztos alapot. Az állami kezeléstről szóló törvény egyrészt foltozása az erdőtörvény alaprendelkezéseinek és mint ilyen első címében erdőrendészeti jogszabály, amely emellett az erdészeti közigazgatás szervezetének egy új alakulatát létesíti, míg második címe a törvényjavaslat indokolásában is elismerten egy teljesen önálló részét alkotja az erdészeti jog anyagának s a két címe közötti igen laza összefüggést az adja meg, hogy az állami kezelésbe vett erdők jelentékeny csoportjánál mindkét című jogszabályok alkalmazást nyernek és a végrehajtás részben a második címnél is az erdőrendészeti hatóság kezeiben van letéve. A szétszórta régebbi törvények közül a ma már megszűnt egyik törvény az erdőtörvényben szabályozott erdei alap mellett létesíti az erdővásárlási alapot, a másik hasonló rendeltetésből kerül az országgyűlés elé és a tárgyalás folyamán az erdészeti jog egészen különálló terrénumára helyeztetvén át az állami kezeléstről szóló törvény második címének kiegészítőjévé válik, a harmadik az önálló és annak is maradt törvény az erdőmunkásokról.

Az újabb törvényalkotások közül az erdészeti igazgatásról szóló és sokat vitatott törvény tárgyának csak egy részét, bár különálló részét meríti ki, az alföldfásítási törvény önálló feladatot kíván megoldani, amely azonban erdőrendészeti természetű, az Országos Erdei Alapról szóló törvény, mint az erdőtörvény megfelelő részének helyettesítője, valamint az erdőbirtokhitelről szóló törvény önálló feladatkörök szabályozását foglalják magukban s mint ilyeneknek önállóságuk leginkább indokolható.

Fejtegetéseink szempontjából nem lesz érdektelen az első reformmunkálatnak, az 1916. évi törvénytervezetnek belső beosztásán is végighaladni. Ez egyetemes kódexnek készült és az erdők fenntartásának nevezett első címe alatt mint külön fejezeteket tartalmazza az erdők meghatározásáról (osztályozásáról és nyilvántartásáról), az erdők általános kezeléséről, az erdők irtásáról, az erdők használásáról, az erdősítésekről, az erdők védelméről, az erdőngatanforgalomról, az erdőparcellázásokról és az állam elővásárlási, valamint kisajátítási jogáról szóló szabályokat, második címe a kopár területek beerdősítéséről, a harmadik az erdei termékek szállításáról, a negyedik pedig az erdőbirtokosságról szól, ötödik címét erdőrendészetnek nevezi, amelyben fejezetenkint az erdőrendészeti hatóságokat és a jogorvoslatokat, az erdőrendészeti közegeket, valamint az erdőrendészeti áthágások anyagi és eljárási szabályait adja, hatodik címe az erdei kihágásokról szól azoknak anyagi és alaki jogszabályait tartalmazván, hetedik címét az erdőgazdasági alapokról és letétekről szóló rendelkezések, nyolcadik befejező címét pedig a vegyes rendelkezések teszik ki. A törvénytervezet tehát az erdei munkásokra vonatkozó rendelkezéseken és a legújabban felmerült erdőgazdaságpolitikai alkotásokon és kormányzati terveken (alföldi erdőtelepítés, erdőbirtokhitel, erdőgazdasági kamara) kívül az egész joganyagot magában foglalja.

Fejtegetéseinkkel egybevetve, felépítésében ez a törvénytervezet is sok kívánnivalót hagy hátra, eltekintve a rendszerezést érintő attól a hibájától is, hogy a szorosan egymáshoz tartozó részek közötti kapocs figyelmen kívül hagyásával az anyagot igen szétforgácsolja, továbbá, hogy az erdőrendészeti fogalmát, amely az erdőgazdaság közérdekű rendjének fenntartása körüli közigazgatási jellegű állami cselekvőség, egyrészt a szervezettel, másrészt az erdőrendészeti bíraskodással, amely lényegében igazságszolgáltatási funkció, azonosítja.

Erdészeti törvénykezésünk reformjának szempontjából észmei megoldásnak az erdészeti joganyag logikai szem-

pontok alapján felépített rendszeréhez való alkalmazkodást tekinthetjük.

Vonatkozik ez mindenekelőtt a belső szervezetre, mert a külső megjelenés, a forma szempontjából *a gyakorlat bizonyos eltérésre kényszerít.*

Ha felállított erdészeti jogrendszerünkhöz külsőleg is alkalmazkodni kívánnánk, az egész erdészeti jogrendszert felölelő hatalmas törvénykönyv alkotására kellene törekednünk.

Az óriási anyagot azonban a lehetetlenséggel határos egyetlen kódexbe bevonni. Az 1916. évi törvénytervezet sem volt teljes, mindamellet olyan hatalmas kötetet képviselt, ami még normális körülmények között is kétségesse tette volna, hogy a törvénné válást megelőző társadalmi és országgyűlési tárgyalásokon akadály nélkül keresztüleshessék. Emellett a törvény egyébként sem lehet teljes, már az 1916-os tervezet óta is számos olyan erdőgazdaságpolitikai törekvés igyekezett érvényre jutni és részben érvényesült is, amelyekre annakidején nem is gondoltak, vagy legalább is törvényhozási szabályozásukat nem találták még időszerűnek. Ehhez járul azután az a fontos gyakorlati szempont, ami arra késztet, hogy túlságosan kiterjedt kódex alkotásától tartózkodjunk, amely tudniillik a később szükségszerűen bekövetkező módosítás akadályául szolgál: a joganyag egyes részeinél különböző időben és mértékben jelentkező hiányosságok és szükségessé vált pótlások miatt vagy az egészet kell megbolygatni, vagy várni az egész törvény újjáalkotásának bekövetkezését.

Másrészt pedig — ami az előadottakból folyik — egyes erdészeti büntetőjogi rendszert külön törvényben felépíteni nem lehet s ha erdészet jogunk különböző törvények között széttagolódik, a büntetőrendelkezések és a közigazgatási jogszabályok közötti szoros kapcsolatra való tekintettel kénytelenek vagyunk a büntetőjogi szakaszokat is az alapul szolgáló közigazgatásjogi szabályokkal közös törvénybe foglalni.

Amint tehát a gyakorlati szempontok szükségessé teszik a joganyagnak különféle törvényekben való szabályozását, büntetőjogunk ehhez alkalmazkodik és az erdészeti jog rendszerezésénél levezetett különállását elveszítve, a széttagolással szintén szétdarabolódik, vagyis joganyagunknak több törvényben való elhelyezésével az egyetemes erdészeti büntetőjog fogalma sem lesz gyakorlatilag megvalósítható s csak elméleti marad.

Ezek mellett a szükségszerű engedmények mellett tehát a rendszerünk kifejtésénél ismertetett logikai kapcsolatok fogják eldönteni, hogy a létesítendő alaptörvénynek erdészeti jogrendszerünk miféle részeiből és hogyan kell összetevődnie.

Miután az erdészeti igazgatás generális jogszabályait az erdőrendészeti joganyag foglalja magában, az alaptörvény, az új erdőtörvény is az erdőrendészet törvénye legyen, amelynek ebből a szempontból teljesnek, tehát az erdőrendészet minden ágát felölelőnek kell lennie.

Ehhezképest az új erdőtörvényben lesznek elhelyezendők az erdők fenntartására, az erdei gazdálkodás szabályozására, az erdők állami kezelésére, a kopárosításokra, az alföldi erdőtelepítésekre, valamint az elemi és természeti csapások elleni védekezésre vonatkozó joganyag s amennyiben a kormányzati programba beleillesztetik, ebben a törvényben kell helyet foglalnia az erdőingatlanforgalom szabályozásának is.

Mindezeket a rendelkezéseket szükségszerűen kell kiegészítenie az erdészeti közigazgatást szabályozó és az erdőrendészeti büntetőjogi rendelkezéseknek.

Ezzel a felépítéssel egy kerek egésznek alkotó erdőtörvényt nyernénk s más rendelkezések felvételével annak egyességességét bontanánk meg.

Mindamellett egy kivételt mégis lehet és kell tennünk. Gyakorlati szempontok indokolják, hogy az erdei kihágásokra vonatkozó joganyag az erdőtörvénybe felvétsék, nevezetesen a korábbi már megszokott helyzet fenntartása, emellett ezt a joganyagot külön törvénybe foglalni a kihágási büntetőtörvénykönyv mellett nem indokolt, az ebbe, mint tulajdonképeni helyére való áttételével pedig az erdészeti közigazgatástól egészen elszakíttatnék. Az erdőtörvénybe helye-

zése különben már azzal is indokolva van, hogy bár ennek a joganyagnak közvetlen célja az erdőnek, mint a magántulajdon tárgyának védelme, közvetve ezáltal az erdőfenntartás érdekeit is szolgálja s mint ilyennek a többi szabályokkal való összefüggése megállapítható.

Új erdőtörvényünk a tárgyalta felépítés mellett is elég tekintélyes joganyagot fog képviselni s más jogszabályokkal való további bővítése már ezért sem indokolt.

Nem indokolt azonban a rendszer kifejtésénél előadottak következtében sem. Amennyiben az erdőgazdasági érdekek szolgálatában álló vegyes jogszabályoknak valamelyik csoportját az erdőtörvénybe felvennénk, a többieket sem lehetne kihagyni, mert a jogcím, a cél, amerre irányulnak, egy és ugyanaz, viszont tárgyuk különbözősége és más igazgatási ágazatokkal való esetleges kapcsolatuk is egyes önálló törvényekben való tárgyalásukat indokolja. Az erdészeti tárgyú egyéb vegyes jogszabályok, amelyek az erdészeti közigazgatásba csak formálisan illeszkednek bele, már az általuk megoldandó feladatok szempontjából is egészen önállóak s ezek között az erdei munkásügyi törvényről még gondolatban sem merült fel, hogy különállása megszüntetessék, az erdőbirtokosságokról szóló jogszabályok eddig erdőrendészeti tárgyú törvénybe illesztettek ugyan be (éppen így az 1916-os törvénytervezetnél is), azonban a bennük foglalt gazdaságpolitikai elvekre való figyelemmel mint a földközösségek életét szabályozó rendelkezések a földművelésügyi igazgatás egyik önálló ágazatához tartozóknak tekintendők s az osztatlan közös legelőkről szóló testvértörvény rendelkezéseire való tekintettel lesz ez a joganyag külön törvényben revízió alá veendő.

Az előadottakat összefoglalva, új erdőtörvényünket — amennyiben a viszonyok megengedik — az erdőrendészet joganyagából, az erdészeti igazgatásra vonatkozó és a büntetőrendelkezősekből tartom felépítendőnek.

Joganyagunk egyéb részei tekintetében viszont ezidő szerinti törvényeink rendelkezései volnának fenntartandók, amíg ezek fokozatos reformjára sor kerülhet.

Az új erdőtörvények megalkotása immáron elodázhatat-

lenná vált. Igyekezzünk tehát útjából az akadályokat elhárítani. Könnyebben megyünk előre, ha a megoldandó feladat tisztán áll előttünk és minden figyelmünket erre összpontosíthatjuk, viszont az új erdőtörvény megjelenése után már nyugodtabban kezdhetünk neki a reform továbbvitelének.

Hogy csak az új erdőtörvény keretén belül is mennyi probléma vár kielégítő megoldásra, kitűnik a következő futólagos felsorolásból:

Az erdők fenntartásánál a talajminősítésre vonatkozó rendelkezések revíziója, az erdőtörzskönyvi nyilvántartásnak a földadókataszterrel való összhangbahozatala, a művelési ág megváltoztathatásának hatósági jóváhagyásától való függővé tétele, az ezzel kapcsolatos kivételes esetek megállapítása.

Az erdei gazdálkodásra vonatkozó részben az üzemtervi kezelés általánosítása s ezzel kapcsolatban annak a területminimumnak megállapítása, amelynél a tartamos gazdálkodás, illetőleg az üzemtervi kezelés kötelezettsége kezdődik, az ettől való eltérés eseteinek, mégpedig egyrészt lefelé a kötelezettség kiterjesztésének, másrészt felfelé a kötelezettség alóli mentességnek megállapítása, továbbá a szakértői kezelés kérdése és ennek keretén belül a műszaki segédszolgálat és az erdőőrzés egymáshoz való viszonyának szabályozása.

Mindezekből folyólag, illetőleg ezekkel kapcsolatban az állami kezelésről szóló résznél az állami kezelésre kötelezettek kategóriáinak újból való megállapítása, a magánerdők állami kezelésének igen kényes és nehéz problémája, a vármegyei erdőőri szervezetek likvidálása és az állami kezelésrel járó terhek apasztása.

A kopár területekre vonatkozó joganyagnál az ezidőszerinti hiányos és ellentétes rendelkezések hatályon kívül helyezésével az anyagi és eljárási szabályok egységesítése, a preventív beavatkozás lehetőségének biztosítása, a teherviselés kötelezettségének, valamint az állami támogatás módzatainak megfelelőbb szabályozása és mindezek mellett a hihetetlenül hosszadalmas eljárás leegyszerűsítése.

Az alföldfásításra vonatkozó rendelkezéseknek az erdőfenntartási törvénybe való áthelyezése esetén a gyakorlatban

már mutatkozó merevségek letompítása, a kopárfásítási résszel való kapcsolat megteremtése és ugyancsak leegyszerűsítése a rendkívül hosszadalma eljárásnak.

Javítani, helyesbíteni valót még az elemi és természeti csapások elleni védekezésről szóló részben is lehet találni, így az 1916. évi törvénytervezet a hatóságnak a multtal szemben szabadabb kezet kívánt biztosítani.

Itt vannak azután az ingatlanforgalommal, az erdőparcellázásokkal és az állam elővásárlási jogával kapcsolatos kérdések, kopár területeknél az állam kisajátítási jogának biztosítása, mindez a régi joganyagból egészen hiányzik.

Az erdészeti közigazgatásról hosszas vita folyt már ezen a hasábon s láttuk, hogy a szervezetnél általánosságban az egyedi és kollégiális szervek, azután az állam és önkormányzat, az államigazgatásnál pedig a felügyelet és kezelés szempontjából az egységesség vagy tagoltság közötti választás képezi döntés tárgyát, míg a hatáskör problémája a centralizáció és decentralizáció.

A büntetőrésznel is felmerülnek olyan kérdések, amelyekben a reformtárgyalások során döntení kell. Joganyagunk létrejötté óta a büntetőjog hatalmas fejlődésen ment át, törvényeink büntetőrendelkezései az élő tételes büntetőjogi anyaggal szemben jórészben már elavultak s már eredetileg is fölötte hézagosaak voltak.

Hatalmas anyag ez, amelynek egyes kiszakított részeiről a már megjelent tanulmányok mellett is sok tanulmányt lehetne összeírni, láthatjuk tehát, hogy erdészeti jogunk reformja sem olyan könnyen megoldható feladat. *Reméljük azonban, hogy a kormányzatnak a törvények végrehajtása során leszárt tapasztalatai és szakközönségünk összefogása olyan eredményt fog létrehozni, amely biztos alapját képezi erdőgazdaságunk jövőjének.*

Oshonos-e a lucfenyő és vörösfenyő Magyarországnak nyugati részein?

Írta: dr. Gáyer Gyula egyetemi magántanár.

Erdészeti köreink érdeklődése ma természetszerűleg a csonka ország egyik legfontosabb problémája, az Alföld erdősítése felé fordul, de azért talán ma sem lesz érdektelen egy pillantást a nyugati végekre vetni és felvetni egy kérdést, melyre eddig igenlőleg szoktunk válaszolni.

Az ország nyugati részei alatt értem a Keleti Alpoknak a történeti Magyarországra átnyúló területét, a Kőszeg, Borostyánkő, Soproni Hegyvidéket, vagyis a magyar Norikumot s Vas megyének a gráci medencéhez kapcsolódó s ma részben osztrák és jugoszláv fennhatóság alá került dombvidékét, vagyis a magyar Alpokalját (Praenorikum).¹⁾ Ezen a területen a *Picea excelsa* terjedelmes erdőket alkot és pedig nem csupán az Irottkő csúcsával 882 m. magasságig emelkedő hegyvidéken, de a Rábához és Murához két lépcsőfokban leszálló s átlag 3—400 m. magasságot túl nem haladó dombvidéken is. A *Larix decidua* ezzel szemben csak a hegyvidéken fordul elő s elterjedésének határvonala *Fekete és Blattny* térképe²⁾ szerint párhuzamosan halad az *Abies alba* határvonalával. Az a körülmény, hogy a lucfenyő és vörösfenyő őshonosságában e területen sem *Borbás*,³⁾ sem *Fekete és Blattny* nem kételkedett s az utóbbiak a lucfenyőnek az alacsony dombvidéken való előfordulását mint „a régióalávetődés egyszerű példáját“ állítják oda, adja a magyarázatát annak is, hogy Magyarország agrogeológiai térképén⁴⁾ az egész hegyvidék s az ahhoz dél felől esatlakozó dombvidék, mint a fenyőerdő talaja szerepel.

Vas megye területén az erdők összetétele helyenkint annyira bonyolult, hogy megértésükhöz s általában az egész aszociációkomplexum elemzéséhez szükségesnek mutatkozott a történeti tényező bevonása, vagyis megállapítása annak, hogy valamely erdő fái között és aljnövényzetében mi a régebbi s mi az újabb elem, másszóval a mai egyenmű vagy vegyes erdő helyén milyen erdő állott korábban. Ezt a módszert a növénygeografiában legkövetkezetesebben *Flahault* vitte keresztül, amikor külön térképen rekonstruálta az általa vizsgált terület eredeti állapotát s külön térképezte a jelenlegi állapotot. Módszerének alkalmazása sokkal nagyobb munkát jelent, hogysem általánosan elterjedhetett volna, bizonyos azonban, hogy valamely vidék növényvilágának, s így erdőségeinek helyes megértéséhez csakis ezen az úton juthatunk. A történeti tényező s a genetikai elem bevonása nélkül a növényösszetétel leírása külső sematizálás marad.

Abban a korban élünk, melyben Közép-Európa eredeti erdőállománya utolsó állomásához jutott.⁵ Néhány nemzedékkel ezelőtt az ember még a meglevőből, a teliből merített. Az ősi erdők állománya azonban ma már többé-kevésbé kimerült s ma már ott tartunk, hogy sokszor csak hosszadalmas kutatás során, nem egyszer közvetett bizonyítékok segítségével tudjuk az erdő eredeti állapotát rekonstruálni.

E kutatásaim során a következő eszközöket használtam fel, illetőleg a következő szempontok szerint vizsgáltam a kérdést:

1. *Történeti adatok* (okiratok stb.). 2. *Földrajzi adatok*, így elsősorban hely-, hegy- és dűlőnevek. 3. *Településtörténeti adatok*, így különösen annak vizsgálata, hogy a község legrégebb házai milyen fából épültek. Ezek a régi faházak rövid idő múlva végleg el fognak tűnni, de ma még, hogy úgy mondjam, koronatanuk s vizsgálatuk nem csupán a vas megyei gesztenyésekkel kapcsolatosan, de a megye számos más helyén is értékes eredményekhez vezetett. Éppen a felvetett kérdés szempontjából sokatmondó tény például, hogy *Felsőőrött* s általában az őrségi falvakban, tehát a „Picea-terület” belsejében a legrégebb faházak kivétel nélkül tölgyfából épültek s csak a fiatalabb keletű faházaknál találunk fenyőfát.⁷) 4. Megállapítása annak, hogy valamely község határában, vagy valamely nagyobb területen melyek a *legöregebb fák*. Néhány öreg tölgy vagy bükk valamely elhagyott, vízmosásos helyen többet mond, mint a mellette álló s holdakra terjedő mai erdő. Hegyterületünk lejtőin, még a jobban megbolygatott soproni hegyvidéken is ezzel a módszerrel a gesztenye, kocsántalan tölgy s a bükk egymásra következő öveit biztonsággal rekonstruálhatjuk. Különösen világos a helyzet az Irottkő lejtőin Rohonc és Kőszeg között. 5. A mai erdők *aljnövényzete*. Amikor a szálerdővé felnövekedett *Pinus silvestris*-erdő talaját a róti völgy felső szakaszán gesztenyesarjak bozótja, Szentgotthárd mellett a zsidai völgy felső szakaszán bükkbozót gyom gyanánt veri fel, az erdei fenyvest megelőző állapot nem lehet kétséges. Szentgotthárd vidékén különösen három növényfajt találtam, mely az egykori bükkösök területének rekonstruálásánál biztos segítséget nyújtott: *Erythronium dens canis*, *Primula acaulis*, *Cyclamen europaeum*. S ahol ezeket a fajokat megtaláltam, ott töbnyire csakhamar más bizonyítékokra is akadtam. E három faj segítségével elért eredmények beszédes példái az „asszociáció-reliktumok” jelentőségének. 6. *A szomszédos területek vizsgálata*. Stájerország csatlakozó részein a vas megyeivel teljesen egyező viszonyokat találtam. A Koralpe lejtőit a hegy lábáig bükk és lucfenyő borítja, mégsem kétséges,

hogy ott valamikor 800 m.-ig a szelidgesztenye alkotott erdőt, ezenfelül jött a bükk, majd a lucfenyő öve. A Vas megyéhez közvetlenül csatlakozó Wechsel oldalában 600 m. magasságban fekvő Friedberg vidéke eredetileg bükkös volt s a lucfenyő csak a bükkösök kivágása után jutott uralomra. A gráci medencét annyira jellemző vegyes erdők (*fageto-picetum*) semmiesetre sem természetes képződmények: az újabb elem ott is a *Picea*. 7. *Az általános növénygeografiai szabályok.* A jegenyefenyő életigényei leginkább a bükkal rokonok s a jegenyefenyőnek, mint egyébként is déleurópai jellemű fának hegyvidékünkön való előfordulása a fejlődéstörténetileg északkelet felé mutató lucfenyő és vörösfenyő őshonosságának szempontjából pozitívus irányban nem mond semmit, negatívus irányban azonban annyit mindenesetre, hogy eleve valószínűtlenné teszi, hogy előfordulásának határvonala a vörösfenyő előfordulásával egybeeshessék. A bükk öve fölött ugyanis a természetes elterjedés szabályai szerint a lucfenyő széles öve következik, e fölött jön a cirbolyafenyővel azonos magassági fokban a vörösfenyő. Lehetetlenség, hogy két növényföldrajzi viszonyaiban s életigényeiben annyira különböző, s más-más magassági fokot jellemző fajnak — aminő az *Abies* és *Larix* — határvonala egybeessék. Ha egybeesik, az egyik határ mesterséges. S ez az adott esetben a vörösfenyőé! Az egész vas megyei hegyvidéket magassági foka és a szomszédos stájer területekhez való kapcsolata a kocsánytalan tölgy, a jegenyefenyő, de főképpen a bükk birodalmába utalja.⁸⁾ A lucfenyő s a vörösfenyő itt vagy ültetett, vagy az eredeti erdőállomány letarolása után szelhordta magvak útján honosodott meg. 8. *Kivétel az általános szabályok alól.* Ez az eset volna a dombvidékünkre vonatkoztatott régióálávetődés. A régióálávetődés legtipusosabb példái a karszt-dolinák s ahol régióálávetődés van, ott legalább is valamilyen, a dolinákhoz hasonló vagy hasonlítható orografikus és klimatikus helyzetnek kell fennállania. De hogyan beszéljünk dolinaszerű helyzetről fokozatos lejtőn, aminő a vas megyei dombvidék, melynek klímája még hozzá feltétlenül enyhébb, mint a vas megyei hegyvidéké, hiszen számos és számos a délvidéki növényfaja, mely a hegyvidékre már fel nem hatol s azonfelül az Adria hatását⁹⁾ is jobban érzi, mint a vas megyei hegyvidék, mely úgy a szelek irányát, mint a csapadékot tekintve, közvetlenül az Alpésekhez kapcsolódik. A csapadék nagysága mindkét területen egyforma (800—1000 mm.), sőt a hegyvidék és a Rába völgye közé *Héjas* esőterképe szerint egy 7—800 mm.-es sáv ékelődik. Régióálávetődés tehát nincs, s a lucfenyő jelenlétét a vas megyei dombvidéken ez a körülmény sem magyarázza.

Hanem magyarázza az emberi beavatkozás úgy a hegy-, mint a dombvidéken. Elődeink szemében az erdő még kimeríthetetlen volt. A tegnapi és mai ember már nehezen bírja szükségleteit fedezni, gyorsan növekvő erdei fákra van szüksége. Bizonyos természeti viszonyokon kívül, amelyekre itt nem terjeszkedem ki, ez a tényező okozta elsősorban a bükkösök megfogyatkozását s a lucfenyő (és az erdei fenyő) hatalmas térfoglalását területünkön. A kedvező csapadéki viszonyoknak tulajdonítható azután, hogy a lucfenyő nem csupán ültetve, de szélhordta magvai révén meghonosodva is előfordulhat.

Nem került el természetesen a figyelmemet, sőt külön vizsgálatokra késztetett az a tény, hogy a vasmegyei dombvidéken számos olyan növényt találunk, mely általánosságban a sub-alpinus régió lakója s melynek a vasmegyei dombvidéken való előfordulása kétségtelenül nem recens eredetű (*Trollius*, *Polygonum Bistorta*, *Gentiana asclepiadea*), sőt egynémelyiknél (*Alnus viridis*, *Nardus stricta*) megszoktuk, hogy a felső erdőhatárnál, sőt még azon felül találkozunk vele a legtömegesebben. Van olyan fölfogás is, mely a havasi égert elterjedésének felső határán a lucfenyő egykori kiterjedésének bizonyítéka gyanánt veszi, s így fel kell vetni azt a kérdést, vajjon nem kell-e ilyen bizonyítéknak tekinteni a havasi éger előfordulását ezeken a legalacsonyabb, mai összefüggő areájából kiszakított termőhelyein is épűgy, mint ahogy a helyenkint a bükkerdő övében fellépő *Rhododendron*-bokrokban is a növénygeográfus a lucfenyvesek egykori felső határát látja.¹⁰⁾ Én nem is akarom azt állítani, hogy a lucfenyő a jégkorszakban s a jégkorszak óta vidékünkön lejátszódott változásoknak során idáig soha nem ereszkedett le. De sokkal kevésbé ismerjük az Alpok délkeleti határterületén lefolyt változásokat s különösen a *Picea* vándorlásának történetét, hogysem erre a kérdésre határozott választ adhatnánk. Tény azonban, hogy az említett növények és a lucfenyő mai előfordulása között kapcsolatot felfedeznem nem sikerült. A felsorolt fajok s még más, itt fel nem sorolt társaik dombvidékünknek legrégebb elemei, előfordulásuk helyein a megmaradt, regresszív flóraelem bélyegeit mutatják, teljesen függetlenül fordulnak elő a lucfenyvesektől (még a *Pirola uniflora* is pinetumban s nem picetumban fordul elő), amelyek velük szemben folyton terjedő, progresszív flóraelemet alkotnak. Megállapításom lényege ezért az, hogy történeti időben a dombvidék délibb részein gesztenye, nedvesebb részein a kocsányos tölgy, szárazabb dombjain az erdei fenyő s kocsánytalan tölgy ((kelet felé a cser), legfőképen s a legnagyobb területen azonban bükk alkotta az erdőket, ellen-

ben a lucfenyő mai elterjedése teljesen az emberi beavatkozás következménye.

Távol állok még attól, hogy Vas vármegye kettős (eredeti és mai) erdőterképét összeállíthassam, de mert külföldi fórum előtt ¹⁾ kutatásaim eddigi eredményeit már érintettem, szükségesnek tartottam, hogy azokról hazai fórum előtt is röviden beszámoljak. Kutatásaimat tisztán növénygeografiai szempontok vezetik, de ezek a megállapítások erdészeti szempontból is fontossággal bírnak, mert meggyőződésem szerint a gyors és leggyorsabb fák kultúrája mellett époly jelentős kérdés az erdők eredeti, természetes állapotának visszaállítása. S ebből a szempontból különös figyelmet érdemelnek a *tanu-fák*, azok a szerencsés véletlenből ottfeledett s még eddig ki nem vágott öreg fák, melyek a hajdani erdők egészséges illatát lehelik felénk. Vajha mindenütt megvolnának még a tanu-fáink s vajha e sorokkal sikerült volna azok fontosságára a figyelmet felhívni, fenntartásukat tudatossá tenni s ily módon az örökké egy helyben mozgó s legjobb esetben az ankétekig eljutó magyar természetvédelem ügyét — kerülő úton — előbbrevinni.

¹⁾ Gáyer Gyula: Vasvármegye növényföldrajza. (Vasvárm. Múz. I. Évk., Szombathely, 1925.)

²⁾ Az erdei jelentőségű fák és cserjék elterjedése a Magyar birodalom területén. Selmechánya, 1913—1914.

³⁾ Vasvármegye növényföldrajza és flórája. Szombathely, 1887.

⁴⁾ M. kir. földtani intézet kiadása. Budapest, 1927. A térkép a soproni és vas megyei hegyvidék tetemes részét tévesen mészkőnek jelzi.

⁵⁾ Junk's Naturführer: Lämmermayer und Hoffer, Steiermark, 1922., 132.

⁶⁾ Gáyer i. h. 20—27., továbbá: Der letzte Kastanien-Urwald in Ungarn. (Mitt. d. D. Dendrol.-Ges. 1925, III.)

⁷⁾ Wallner Ernő: A felsőőrvidéki magyarság településtörténete. Földr. Közl. LIV. (1926.)

⁸⁾ A *Pinus silvestris* és *Quercus Cerris* lokális előfordulására a szerpentinhegyeken s a *Pinus nigra*-éra, mészpalára itt most nem térek ki. Ezek különben is csak további bizonyítékot szolgáltatnak vizsgálataim eredményének helyessége mellett.

⁹⁾ Róna: Éghajlat. II. 1909.

¹⁰⁾ Scharfetter: Die Grenzen der Pflanzenvereine. Festschrift für Rob. Sieger. Wien, 1924, 66.

¹¹⁾ Naturwissenschaftlicher Verein für Steiermark botanikai szakosztályának 1928. I. 25-iki ülésén Grácban „Die Pflanzenwelt der Nachbargebiete von Oststeiermark“ címmel megtartott előadásomon.

J. Hunter Blair

írta: *Mayer Zoltán*, főiskolai tanársegéd.

Kerületi erdőfelügyelő Skóciában, aki a szegedi Tiszaparton csatlakozott hozzánk.

Velünk járta a III. éves erdőmérnökhallgatók tanulmányútjának egy szakaszát. Azt, amelyikért nyakába vette a párezer kilométert: hogy közvetlen közelből ismerje meg a magyar futóhomokon telepített erdőket és hogy nagyszabású gyakorlati példa alapján foghasson hozzá a saját homokdünáival való küzdelemhez.

Feszült érdeklődéssel hallgatott minden előkészítő magyarázatot, míg a várostanyai kisvasút kifelé dőcögött velünk a sugárzó május-reggeli ég alatt.

A királyhalmi szakiskola parkjában csodálkozva állott meg néhányszor és a sűrűn írt sorok gyorsan szaporodtak blokkjában. A hallgató szemlélőből rövidesen élénk kérdező lett, aki most már egészen apró részleteket kívánt tudni. Régebbi próbálkozások, újabb megfigyelések és kísérletek számszerű adatai, a talajbecslés lényege és kivitele, az alkalmazott fafajok és azok használhatósága, sor- és csemetetávolság, ápolás és fa-tömeg, mind pontosan helyet kaptak a feljegyzéseiben.

És nem vette észre sem a déli nap perzselő tüzét, sem az órák mulását, csak az erdőt látta. A szívvel-lélekkel erdőszemlélő szemével; a valóságot, amelyben otthon talán nem is hitt, az eredményeket, melyekért érdemes volt eljönnie, egy ismeretlen kis ország délibábos messzeségébe.

Alkanna tinctoria, *Calamagrostis epigeios*, — írta fel hűségesen ott, ahol még *Kiss Ferenc* minden energiája sem bírt mást, mint tiszafa-tempóban növekvő feketefenyőt a szaharai homokból elővarázsolni: egy nehéz győzelem legszebb babérául. Szeme mosolyogva pihent a szegedi erdők atyjának fiatalos hévvel mindig előttünk járó alakján, a gazdag emberén, aki dús örökébe most iktatja be az új nemzedéket...

És *Roth* Gyulát sem fogja talán senki a szakszerűtlenség vádjával illetni, amiért a professzor mellett megszólalt benne a lelkes magyar ember is. És aki a francia nyelven folytatott, teljesen tárgyilagos és politikamentes társalgás keretén belül

is meg tudta láttatni az éles ítélőképességű idegen kartárrsal a szegedi homokbuckákon túlnövő szempontokat: a mi tragédiánkat.

Nem érezte már idegennek magát vendégünk, a szíves magyar közvetlenség és talán az álmodó róna akácillatos sóhaja voltak az utolsó szándéktalan kopogtatás, amelyre felénk tárult egészen a lelke.

Egy komoly és bátor ígéretben. Amit kérni — talán senki sem mert volna tőle. Hogy messze idegenben szószólója lesz a magyar igazságnak.

Itt fekszik előttem a „Quarterly Journal of Forestry” 1927. évi novemberi száma. És benne J. Hunter Blair tanulmánya a Magyarországon tapasztaltakról.

Szeretném minden sorát közreadni, mert nincsen egyetlen hibás adat, egyetlen hamis hang sem benne — mit írhatnék elismerőbbet, hálásabbat róla ...?

„Magyarország erdőgazdaságának jelenlegi állapotát nem lehet megérteni az 1920. évi jegyzékben lefektetett trianoni békeszerződésnek a határozataira való rövid utalás nélkül. Valamennyi volt ellenségünk közül Magyarország volt a legbarátságosabb Nagybritanniával szemben, Németország eszméi és eljárásai iránt a legkevesebb rokonszenvvvel eltelve. De bizonyos okokból kifolyólag, a béketárgyalásnál sokkal szigorúbb elbánásban részesült, mint a középeurópai szövetség többi tagjai. Magyarországnak át kellett adnia a szomszédos országok: Ausztria, Csehszlovákia, Románia és Jugoszlávia részére területének 75, népességének 60 és erdeinek nem kevesebb mint 85 százalékát. Az átadott területeken vagy 3,000.000 születésre, fajra, nyelvre és hagyományra nézve tiszta magyar ember él.

Az idő fogja megmutatni, hogy a trianoni békeszerződést a Duna medencéjében élő különböző fajok közötti viszonyok végleges rendezésének tekinthetjük-e, vagy sem. A háborúelőtti Magyarország, földrajzi és gazdasági szempontból tekintve, lényegében egy páratlanul jól határolt egység volt. Majdnem bizonyos, hogy azok a határok, amelyeket a természet adott ez országnak — a Kárpátok heggyűrűje — egyszer vissza fognak kerülni azok helyett, melyeket számára 1920-ban kitaláltak. A kérdés csak az, miként fog ez a változás jönni s mikor.

Dicséri a magyar népet, hogy átengedte e kérdés megoldását az időnek és erejét jelenleg azon kis terület kiaknázására és felvirágoztatására fordítja, ami megmaradt neki. De egy dologért mégis nagyon panaszkodnak. Azt mondják, hogy azokat a hegységi erdőket, melyeket nagy gonddal igyekeztek fenntartani, irgalom

nélkül használják ki azok az államok, amelyek újonnan birtokolják őket, és hogy ez a politika a Magyar Alföldnek az azt keresztül szelő nagy folyók, a Duna és Tisza által való elárasztását fogja következményképen maga után vonni. Független megfigyelők valóban megállapították, hogy a Duna torkolatának eliszaposodása az erdészeti igazgatás megváltozott módszereinek az eredménye. A XIX. század folyamán nem kevesebb, mint 3,200.000 hektár mocsaras terület telkesített Magyarországon lecsapolás és a folyók szabályozása által. Kétségtelenül fennáll annak a veszedelem, hogy a hathatós ellenőrzés jelenlegi hiánya következtében, ennek az óriási területnek nagy része vissza fog süllyedni eredeti állapotába.

Háború előtt a szerfa egyik főkviteli cikke volt Magyarországnak. Ma éppen úgy behozatalra szorul, mint Nagybritánia. Kényszerítve van tehát ő is, éppen úgy, mint mi, lépéseket tenni, hogy erdőgazdaságának segélyforrásait új fásítások és erdők létesítésével növelje, minden terméketlen területen, ahol azok csak megtelepíthetők.

Erdekes összehasonlítást lehet tenni a két ország magánbirtokosainak jogait és kötelességeit illetőleg. Nálunk a tulajdonos tetszése szerint levághatja az erdejét és a területet felújíthatatlanul hagyhatja; azzal teljesen szabadon rendelkezik. Magyarországon az erdészeti igazgatásnak gyakorlott tisztikara van, amelynek egyedüli feladata a magánbirtokok erdei felett való általános felügyelet. Az erdészeti hatóság engedélye nélkül nem szabad erdőt levágni és minden ilyen engedély azon feltételhez van kötve, hogy a vágásterület felújítandó.

De a kormány Magyarországon még ennél is tovább megy. Az ország különböző részein geológiai felvételek készülnek. Ha az erdőhatóság megállapítja, hogy egy bizonyos területrész befásítandó, egy tervzetet készít és annak kivitelére utasítja a tulajdonost. Csemetéket kap az állami csemetekertből, de ez minden, pénzsegélyt nem kap. Az az általános vélemény, hogy ez sokkal kielégítőbb eljárás kicsi és elszórt területek beerdősítésére, mint amit nyújt az állam részéről való kisajátítás. A közvetlen felügyelet és ellenőrzés természetesen a birtokos kötelessége. Amíg helyesen viseli gondját az erdőnek, a hatóságnak nagyon kevés tennivalója van. Ha mulasztást követ el, pénzbüntetéssel felelős érte. De azok az erdőtisztek, akikkel a sorok írója beszélt, azt állították, hogy a pénzbüntetés kivetésére ritkán kerül a sor, mert a birtokosok nagy többsége méltányolja a tudományos alapon álló erdészeti igazgatás jelentőségét és hajlandó a lehető legteljesebb mértékben együtt dolgozni az erdőhatósággal..."

A földbirtokreform rövid ismertetése után arra is súlyt helyez, hogy az „erdész” és „erdőtiszt” fogalmát, illetőleg

az utóbbinak főiskolai képesítéshez kötött jellegét megmagyarázza honfitársainak. Azután így folytatja:

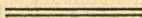
„A háborúutáni Magyarországon is fog az erdőgazdaság iránt érdeklődő látogató említésreméltó dolgokat találni: az arboretumot Gödöllőn, városi erdőket, mint pl. Gyöngyös erdejét, ahol a sarjakról való felújítás oly nem megfelelő törzseket kezdett termelni, hogy a kormány a vetéssel való felújítást írta elő a jövőben a hatóságoknak; a kincstári erdőket Hámor-Lillafüreden, ahol az állami erdészeti erélyes vezetője, Pfeiffer Gyula egy nagy új szállót és golfpályát építtet, hogy pótoljon néhány, jelenleg Csehszlovákiához tartozó hegységi üdülőhelyet. De angol erdész szemének bizonyára legérdekesebb látnivaló a Nagyalföld, ahol óriási száraz és sivár homokpusztákat erdősítettek be az utolsó 40 év folyamán, szépen tenyésző állományokat nevelvén rajtok.

A háború előtt három nagy területet fásítottak be Délmagyarországon, körülbelül egy időben és hasonló körülmények között és ez a munka egy ugyanazon nagy vállalkozás három különálló szakasza volt. Szabadka jelenleg Jugoszláviáé és Deliblát Romániáé. De Szeged, szerencsére, megmaradt magyarnak és minthogy az itt található homok véletlenül még silányabb típusú, mint más területeken, a legjobb példáját mutatja a javításnak, ami erdősítéssel elérhető...”

Ezután részletesen tárgyalás alá veszi a szegedi erdőket. Az adatok halmaza és pontossága céltudatos gyűjtőjük lelkiismeretességét és a magyar teljesítmény iránti elismerését bizonyítja.

A gödöllői arboretum volt útjának utolsó állomása. Innen búcsúzott el tőlünk és cikkét is ennek a nagyszerű kísérleti területnek a leírásával végzi. Befejező sorai nemcsak az udvarias gentleman szívélyessége, hanem őszintén vallott meggyőződés, amellyel szegyenkezés nélkül állhatunk meg az angol közvélemény előtt:

„Minden angol erdész, akinek alkalma van meglátogatni Keleteurópát, feltétlenül álljon meg Budapesten — Európának talán legszebb városában — és nézze meg a gödöllői arboretumot s legalább néhány erdősítést a futóhomokon. A magyar erdőhatóságok részéről a legnagyobb előzékenységgel és vendégszeretettel fog találkozni s eredményeik és szaktudásuk iránti csodálattal eltele fog hazatérni.”

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

I.

253—1928. szám.

I. 1.

HIRDETMÉNY.

Az 1928. évben a tavaszi erdészeti államvizsga 1928. év április hó 16-án és a rákövetkező napokon fog megtartatni. Az 1928. év tavaszán erdészeti államvizsgát tenni szándékozókat felhívom, hogy a szabályszerűen felszerelt és kellően felbélyegzett kérvényeiket az ehhez szükséges engedély iránt a földművelésügyi minisztérium erdészeti osztályának címére (Budapest, V., Kossuth Lajos-tér 11.) legkésőbb 1928. évi március hó 5-ig küldjék be.

Az erdészeti államvizsgára való becsátásra mindazok igényt tarthatnak, akik a főiskola szabályszerű elvégzését záradékolt lecke-könyvvvel igazolják.

Az erdészeti államvizsga alkalmával 50 (ötven) pengő vizsgadíjat kell fizetni.

Budapest, 1928. évi január hó 16-án.

M. kir. Földművelésügyi Miniszter.

II.

Budapesti Mérnöki Kamara. 680—1928. sz.

F E L H Í V Á S.

1.

A Budapesti Mérnöki Kamara felhívja mindazokat a magyar állampolgárokat és külföldieket, akik Magyarország területén állandó lakással bírnak és valamely mérnöki cím használatára a mérnöki rendtartásról szóló 1923:XVII. t.-c. valamely rendelkezésének megfelelően jogosultságot szereztek, de a mérnökök (címjogosultak) nyilvántartásába felvétel végett még mindig nem jelentkeztek, hogy jelentkezésüket a reájuk vonatkozó, múltévi szeptember hó 30-án lejárt határidő elmulasztásának igazolása mellett most már legkésőbb *február hó végéig* benyujtsák, mert ellenkező esetben a Kamara ellenük a kihágási eljárást hivatalból meg fogja indítani

2.

A Kamara felhívja azokat a mérnököket, akik jelentkeztek ugyan, de születési anyakönyvi kivonatukat, esetleges névváltoztatásuk engedélyiratát, mérnöki oklevelüket, illetőleg utolsó iskolai

bizonyítványukat még nem mutatták be, hogy ezt a jogkövetkezmények terhe mellett *február hó végéig* pótolják.

Továbbá azokat, akik jelentkezésük alkalmával a mérnöki munkásságuk jellemző adatainak megállapítására alkalmas konkrét adatokat nem, vagy nem kielégítően szolgáltatottak, felhívja a Kamara, hogy ezt a hiányt legkésőbb ezévi *február hó végéig* pótolják az alábbiak figyelembevételével.

a) A választmány a nyilvántartásnak a mérnök működésének jellemző adataira vonatkozó rovatát a mérnöki részletmunkakörök megjelölése céljára megállapított következő címszavak alkalmazásával fogja vezetni:

Geodézia, útépités, vasútépités, hídépítés, vízépités, lakóépületek és üzletházak, világi középületek, egyházi épületek, vígalmi épületek, ipari és gazdasági épületek, városrendezés, műemlékek, általános gépszerkesztés, hőtechnika, elektrotechnika, hidraulikus és pneumatikus géptechnika, mezőgazdasági gépészet, szárazföldi járművek, vízi járművek, légi járművek, mechanikai technológia, elemzési munkák, anorganikus kémiai technológia, organikus kémiai technológia, elektrokémiai technológia, mezőgazdasági kémiai technológia, élelmiszeripari technológia, bányaművelés, bányamérés, geológiai kutatások, mélyfúrás, érc- és szénelőkészítés, bányagépészet, vaskohászat, fémkohászat, kohászati elemzések, erdőgazdasági üzem, erdőrendezés, gyárberendezések tervezése, tudományos működés, mechanikai anyagvizsgálat, közigazgatás, kereskedelem.

b) Eme címszavak közül egyeseket az eset természetéhez képest a részletmunkakör szűkebb területét jelző szóval és a mérnök ténykedésének minőségét jellemző szóval fogunk együttesen alkalmazni.

c) A ténykedés minőségét a következő szavak jellemzik: tervezés (melynek fogalomkörébe tartozik az ellenőrzés, leszámolás, felülvizsgálat is), szerkesztés, építés, gyártás, igazgatás, üzemvezetés, fenntartás, becslés, laboratóriumi gyakorlat.

Igy alkalmazzuk pl.:

hídépítés, vashidak, tervezés;

lakóépületek és üzletházak, tervezés, építés, becslés;

szárazföldi járművek, vasúti vontatási üzem;

anorganikus kémiai technológia, műtrágya, laboratóriumi gyakorlat, üzemvezetés;

bányaművelés, szénbányászat, telepítés, üzemvezetés;

vaskohászat, nagyolvasztó, tervezés, építés, vasmű-igazgatás, becslés;

erdőrendezés, üzemterv, becslés, stb.

Egy-egy ilyen címszónak vagy címszócsoporthoz valakire alkalmazása nem azt jelenti, hogy neki csak erre a munkára van joga, hanem csupán azt, hogy ebben már dolgozott. Nem jelenti tehát azt

sem, hogy az, akire ez a címszó még nem alkalmazható, mert még ily munkát nem végzett, ezt a munkát — ha arra szaktudása van — önállóan nem vállalhatná.

d) Minden mérnökre csak azok a címszavak alkalmazhatók, amelyeknek megfelelő mérnöki működést konkrét adatok bejelentésével kimutatott, mely adatokért teljes felelősséggel tartozik.

Az adatokat úgy kell bejelenteni, hogy a választmány megállapíthassa, hogy a konkrét ténykedések alapján mely címszavak alkalmazandók.

Igy pl. aki bejelenti, hogy 1913—14-ben az x-i vasút n-i alagútjának tervezését és építését vezette, arra a „vasútépítés, alagút, tervezés és építés” megjelölést alkalmazzuk, aki csak általában azt jelenti, hogy „alagutat épített”, annak a bejelentését, mint ellenőrizhetetlent, figyelmen kívül hagyjuk.

e) A kiegészítő jelentéseket kezelési okokból a beküldéshez használt boríték hátán és az iraton magán is a következő felíratl kell ellátni:

— — — — — mérnök kiegészítő jelentése a mérnökök nyilvántartásához.

Félreértések elkerülésére megjegyezzük, hogy az egyes mérnökök szakját (építésmérnök, gépésmérnök stb.) és működésének módját (magánmérnök, közalkalmazott stb.) a fenti címszavaktól függetlenül a nyilvántartás külön rovatában jegyezzük fel.

A fent megadott határidőn túl érkező pótlások már csak utólagos kiegészítések gyanánt lesznek az előírt folyamatos nyilvántartási munka során figyelembe vehetők.

Budapest, 1928 január 31.

Budapesti Mérnöki Kamara.

III.

Budapesti Mérnöki Kamara, 681—1928. sz.

F E L H Í V Á S.

A Budapesti Mérnöki Kamara felhívja tagjait, hogy a kamarai ügyrend 137. §-a értelmében kiállítandó arcképes hivatalos igazolványok céljaira szükséges arcképüket február hó végéig a Kamarába beküldjék.

Az arckép vizit (6×9 cm.) alakú, kemény kartonlapra felhúzott legyen és azt a képes oldalán és a hátoldalán is a tulajdonos névalfírásával el kell látni.

Az igazolvány kiállításának és lerovandó bélyegilletékének költségeit a Kamara a felvételi jelentkezési díjból fedezi, tehát ez alkommal sem díjat, sem okmánybélyeget nem kell beküldeni.

Budapest, 1928 január 31.

Budapesti Mérnöki Kamara.

IRODALOM

A Magyar Alföld növényei. A mult év végén, erdészeti szempontból is nagyjelentőségű növénygyűjtemény első három kötete jelent meg, melyet dr. *Tuzson János* egyetemi tanár indított meg a „Magyar Alföld növényei” címmel.

A munka ízléses, könyvtári kezelésre is alkalmas, pormentes kötetekben jelenik meg és szárított, préselt állapotban magában foglalja az Alföld mintegy 1400 virágos növényét, a termőhely és talajminőség pontos megjelölésével. Jelenleg 10 kötet van készen, 500 növényfajjal; a többi kötet szukecesszive fog évről évre megjelenni.

A gyűjtemény jelentősége kettős. Egyrészt tisztán tudományos, mert a tudományos Alföld-kutatást igen nagy lépéssel viszi előbbre, de másrészt gyakorlati — különösen erdészeti — szempontból is igen fontos.

Az Alföld homokpusztáinak fásítása és általában hasznos növényzettel való betelepítése, szikeseink javítása ugyanis csakis a talajminőség pontos ismerete alapján történhetik.

A talajminőség pedig a rajta élő növényzetben nyer legmegbízhatóbb kifejezést. E tekintetben tehát a gyűjtemény megbecsülhetetlen szolgálatot tesz a hazai kultúrának és igen jó segédeszközt ad az erdész kezébe.

A munka használhatóságát még fokozza az, hogy a szerző az egész gyűjtemény megjelenése után külön kötetben ismertetni szándékozik az Alföld növényföldrajzi tagolódását, a fontosabb növényformációkat és évtizedes megfigyeléseinek gyakorlati szempontokból is fontos eredményeit.

Tekintve a munka nagy terjedelmét, értesüléseink szerint csak 60 példányban jelenik meg, amiből a Földművelésügyi Minisztérium felismerve a munka jelentőségét, 22 példányt biztosított magának.

A magyar Alföld. Gazdaságpolitikai tanulmány. Írta: *Kaán Károly*. Kiadja a m. tud. Akadémia. 1927.

Alföldünk irodalma újabban egy hatalmas összefoglaló munkával gyarapodott.

Előszavában hivatkozik szerző az Alföldre vonatkozó kutató előtanulmányának gazdag tárházára, melynek hatása alatt született meg a nagy mű. A tanulmány másfélszáz forrásmunkát jelöl meg. Közel négyszáz esetben hívja azokat igazságainak tanuságára. Negyvenegy statisztikai táblázat, számtalan számsor és egyéb adattal támogatja megállapításait; így bátran kijelenthetjük, hogy irodalmunk idevágó művei jobbra

szerephez jutottak a nagykoncepciójú célok helyes voltának megvilágításában.

A mű rövid tartalmát az alábbiakban adjuk:

Megrajzolja az Alföld néhai areulátát. Rámutat a bekövetkezett változások okaira, az erdők pusztulásának folyamataira, a szikesedések kezdetére, a bioklíma megváltozására. Itt megemlékezik a legrégibb vízművekről. Ecseteli Szent István korától a török hódoltság korán át az Alföld gazdagságának fejlődését, illetve annak teljes pusztulását. Tárgyalja az „új szerzeményi bizottság” rettentősegeit. Megemlékezik a XVIII. század végén keletkezett futóhomokveszedelmekről és ennek leküzdésére tett intézkedésekről.

Ezek után egy fejezet teljesen — eszményképének — gróf Széchenyi Istvánnak van szentelve. Ennek szellemében fejtegeti az alföldi magyarság boldogulásának biztosítását; a gazdasági és kulturális fejlődés eddigi akadályait és annak jövőbeli feltételeit.

Szemeink elé tárja a természet megzavart rendjét. Fejtegeti az egyoldalú vízi munkálatok következményeit; a vizek teljes elvezetésében jelöli meg az elszikesedés okát. Rámutat a szikesek javításának módjaira és eddig elért fényes eredményeket részletezi. Gazdag tartalmú leírását adja az erdők, fasorok bioklimatikai, közgazdasági, egészségügyi hatásának; rámutat kiáltó faszegénységünkre.

Megrajzolja a tanyavilág kifejlődésének előzményeit, megemlékezik a régi földközösségekről. Rámutat és élesen megvilágítja, hogy a tanyavilág a teljes magárahagyatottság szomorú szülötte. Eleven, de époly sötét képet fest a tanyavilág nyomorúságairól és gazdasági lehetetlenségeiről. Ennek egyedüli orvosságát — nagyon helyesen — a falukba való tömörülésben jelöli meg.

Az Alföld gazdaságának tárgyalásánál rámutat a földet zsaroló népszokásokra, megemlékezik a „magyar tőzeg” és „kun kokszeről”, a szalma és trágyává használható anyagok tüzeléséről. Vázolja a maradi mezőgazdaságot. Példákkal igazolja a teljes kizsarolás föltétlen bekövetkeztét. Gazdasági eredmények címe alatt táblázatokban kimutatja az Alföld birtokmegosztását, a kötött forgalmú birtokok címenként való megosztását, azok területét, művelési ágak szerint való megosztását; kimutatja törvényhatóságokonkint: a kalászosok, kapások, kereskedelmi növények, takarmánynövények 100 hold területre eső hányadát. Táblázatokat közöl az Alföld szarvasmarha-, tehén-, sertés-, juh-, ló-, ígás ökör-állományáról és azoknak a művelés alatt álló terület 100 holdjára eső darabszámáról.

Megemlékezik a tejszövetkezetekről és a baromfitenyésztésről. Az Alföld háromévi bortermelési eredményéről külön táblázat számol be. Friss gyümölcs- és zöldségkivitelünk fajonkint való kimutatása több táblázatba van foglalva.

Tárgyalja a meg nem felelő gazdasági politika következményeit. Rámutat a municipiális nagy birtoktömbök merőben hibás gazdaságpolitikájára; részletesen kiterjed Debrecen város erdőgazdaságára és annak hibáit aláfestett színekkel ecseteli. Alaposan kifogásolja mai közigazgatási és vagyonfelügyeleti rendszerünket és a közületek indokolatlan, ötletszerű gazdaságpolitikáját; itt rámutat Karcag és Keeskemét hátrányos gazdasági viszonyaira, kiemeli Szeged erdőgazdaságát.

A gazdasági és kulturális vérkeringés nehézségeire mutat rá.

Fejlődéstörténeti vázlatokat rajzol az elmúlt időkől. Adig, míg Alföldünk a török dúlás után az enyészet és pusztulás földje lett, felsorakoztatja a magyar vérrrel megvédett nyugati országok azalatt való haladását a kultúra felé. Jelzi II. József császár kezdeményezéseit, melyek azonban a vármegyék ellenállásán dugába dültek. Végre 1794—1801-ben megépül a Ferenc-esatorna; ezzel szemben felsorolja mi minden létesült ez idő alatt a nyugaton. Vázolja Széchenyinek a terveit és gondolatait.

Részletesen taglalja a főbb vasúti hálózat helyes kifejlődésének akadályait, melynek szülőjeként a bécsi centrális politikát jelöli meg.

Majd a helyiérdekű vasutak fejlődésére és azok építésének elakadása okaira mutat rá. Felsorolja az 1877—1911. években épült vasutak hosszát. Részletesen foglalkozik a helyiérdekű vasutaknak a „szabvány-szerződés” alapján az államvasutak üzemkezelésébe való vételével; majd az úgynevezett „üzemráfizetéssel”. Rámutat a nyugati országokkal szemben gyér vasúthálózatunkra, foglalkozik új vonalak létesítésének lehetőségeivel.

A gazdasági kisvasutak kérdésének megvilágításánál vázolja azok kezdetének kibontakozását és idő sorrendjében való fejlődésüket. Érinti a Szeged—alsótanyai kisvasút ügyét, majd részleteiben feltárja Keeskemét törvényhatósági városnak kisvasút-politika terén elkövetett költséges és helyre nem hozható botlását. Rámutat Hódmezővásárhely siralmas közlekedési viszonyaira. Végül kifejti, hogy a létező kisvasút jelentéktelen hányada szolgálja a kisbirtokosságot, mert azok jobbra magántulajdonban vannak.

Az egészséges gazdasági és kulturális vérkeringés feltételeinek előadásánál rámutat közutainknak az utóbbi időkig való

végtelen elmaradottságára, aminek okát — nagyon helyesen — az autonómiák szűk látókörében ismeri fel; számszerűleg rámutat az Alföld ki nem épített utainak hihetetlenül nagy hosszára. Az utak építési költségeinek pénzügyi megoldására egészséges eszmét vet fel. Az összes közlekedési vonalak kiépítését az egész országra szóló egységes koncepció keretében kívánja megoldani.

Művének utolsó fejezetében az alföldi problémának talpra állásunk keretében való szerepével foglalkozik. Mint már fentebb is megállapította, itt újból kiemeli, hogy az alföldi problémát a tanyavilág képezi; ennek magárahagyott elmaradottsága, közlekedési eszközök híján való kultúrátlansága, a szegényes maradi gazdasága az oka minden bajnak. Ennek megszüntetésével az egész alföldi probléma megoldást nyer. Fenn tarthatatlanoknak jelzi egyes alföldi községek mammuthatárait. Megszüntetendőnek tartja azt a jogviszonyt, mely a tanyai lakosságnak községekbe való tömörülését akadályozza. Törvényhozásilag kívánja úgy a fenti kérdések, mint az egységes koncepció keretében való közlekedési ügyek rendezését. A faluk lassú kifejlődésében látja a tanyaélet nyomorúságának fokozatos megszűnését és a faluk életerejének a nemzet vérkeringésébe való jutásának egyedüli lehetőségét. Teljes víztelenítés helyett vízgazdaságot kíván. A községek vagyongazdálkodását kormányhatósági irányítással kívánja kibővíteni.

Művének befejező szakában a következőket mondja: „Ismertek előttünk az Alföld bajai és jórészt ismertek immár orvosszerei is. Egybeolvadt nagy koncepcióba való feladathalmaz ez, amit csak a kormányzat minden ágának szerves és egyetértő együttműködésével, csak tervszerű egymásutánban és egy összefoglaló erős kéz megalkuvást nem ismerő irányítása mellett oldhatunk meg sikerrel.“

„Az így óhajtott kialakulás nemzeti munkája azonban csak akkor termi meg buján és hozza meg legszebb gyümölcseit, ha a tervszerű építőmunkától távol marad az áldatlan politikai befolyás, ha nem érvényesülhet az egyéni önzés és magánérdek!“

Ha erről a munkáról egyaránt büszkén hirdetheti majd Széchenyivel minden közreműködő tényező s az ország minden érdekelt fia, hogy „nem vettem figyelembe sem várost, falut, megyét, de legkisebb provinciális érdeket sem, hanem mindig csak a hazát!“

*

A munka három pillérre van felépítve. Egyik Szent István királyunk államalkotó bölcsessége, a másik Széchenyi István izzó fajszeretetéből származó látnoki megállapítása; a harma-

dik az a másfélszáz forrásmunka, melyeket a szerző megállapításainak és igazságainak alátámasztására felsorakoztat.

Képei elevenek és színesek — helyenkint megvilágításuk célzatosan éles.

A nagy ügyszeretettel, logikusan felépített nagy munkát — Széchenyi szellemében — forró faj- és bölcsőjének — az Alföldnek — rajongó szeretete lengi át. Félreismerhetetlenül megcsillan a műben az erdészlelék nemes patinája, amint lelke dédelgetett tárgyáról — az erdőről — van szó.

Az Alföld szeretetétől áthatott lelkek készséggel sorakoznak a Széchenyi szellemében kifejtett nagy koncepciók végrehajtásának hazafias munkájára, tisztelettel hajlandók követni azt a fáklyahordó kezét, mely a tanyai magyarságnak a magárahagyatottság nomád zugaiból az új faluk kultúrvilágába vezető utait megvilágítja; szubjektív érzéseik alárendelésével készek az ügyet szolgálni, azonban annak feltételével, hogy a háborús és forradalmi idők szülte, minden más véleményt lehangoló intézmények és hólogató árnyéktanácsok ideje örökre elmúlt és visszatérésük nem kísért!

Öszinte elismeréssel üdvözljük a művet, mint a nagy koncepciók tárházát!

Engedje a magyarok istene, hogy az abban lefektetett tervek az egész magyar nemzet boldogulása és talpraállása érdekében mihamarább megvalósulhassanak.

Kecskemét, 1928 január 31.

Kallivoda Andor.

K Ü L Ö N F É L É K

Halálozás. *Szent-István Gyula*, a m. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főiskola nyug. r. tanára, a kormányzói elismerést jelképező koronás érem tulajdonosa, a bányaméréstani tanszék volt vezetője, f. évi január hó 16-án életének 74. évében Sopronban elhunyt.

Közismert kiváló bányamérnök, közszeretben álló tanár, jeles szakíró volt, kinek nem egy munkája maradandó emlékként fogja megőrizni a megboldogult egyéniségét.

Megható bányásztemetésén úgyszólván az egész város intelligenciája résztvett, amelyen *Tettemanti Jenő* prorektor búcsúztatta el szeretve tisztelt tanártársát.

Gurányi István ny. m. kir. főerdőtanácsos, az OEE alapító tagja, a múlt hó folyamán Budapesten elhunyt. A megboldogult

az erdővédelem körét messze túlhaladóan, úgyszólván egész életét a bogarak stb. tanulmányozásának szentelte, s ezen a munkaterületen a szaktudósok körében nagy tekintélyre tett szert.

Annyira visszavonultan, oly magabazárkóztottan töltötte utolsó napjait, hogy legközelebb álló kartársai is csak eltemetése után értesültek elhalálózásáról.

Hitschmann Róbert, a „Wiener Allgemeine Forst- und Jagdzeitung“ kiadója, több, az erdőgazdasággal kapcsolatos intézmény tiszteletbeli tagja, 60 éves korában Wienben elhunyt.

Béke hamvaikra!

A „Magyar Kertkedvelők Egyesületének“ megalakulásáról.
Öszinte örömmel adunk hírt erről a maga nemében rendkívül eredeti tömörülésről, arról az egészen különleges módszerről, mellyel ez az egyesület egyfelől a növénykultusz közérdekű nemese céljait, másfelől az egyéni munkálkodás sikeres megsegítését is oly szerencsés kapcsolatba hozza.

Magától értetődik, hogy a vérbeli erdész egyaránt lelkesül a szép kertért, általában a növényvilágért, amely tulajdonképpen második családja, legtermészetesebb, leghálásabb légköre.

Legyünk büszkék arra is, hogy ennek a szépjövőjű egyesületnek megkonstruálását a mi vérünk, dr. *Tuzson János* egyetemi tanár vette kézbe, az ő gyakorlati érzéke juttatta *máris olyan stádiumba*, amely az ügyet a legjobb irányba tereli.

De szóljon itt maga az alapszabálytervezet, amelyet a következőkben adunk közre:

TERVEZET.

1. Az egyesület címe: Magyar Kertkedvelők Egyesülete.
2. Az Egyesület székhelye: Budapest.
3. Az egyesület célja: Parkok, díszkertek telepítésének és gondozásának, valamint fasorok, erdőrészek esztétikai, higiénikus és általában kulturális szempontokból való létesítésének előmozdítása.
4. Az egyesület működése: A cél szemelőtt tartása mellett az Egyesület tagjait minden ősszel és tavasszal a kellő mennyiségű fákkal, cserjékkel és egyéb olyan dísznövényekkel látja el, amelyek üde tenyészete az illető helyen remélhető. E célból egy vagy több növényhonosító- és szaporítótelepet létesít.
- Tagjait a telepítésre ajánlott fákról, cserjékről és egyéb dísznövényekről időközönként megjelenő illusztrált folyóiratban értesíti, melybe nevezetesebb parkok, érdekesebb növények leírása is felvétel.
- Évenként legalább egyszer közgyűlést tart, amelyen az egyesületi beszámolókon kívül az egyesület célját szolgáló előadások is tartatnak.
5. Az egyesület tagjai két tag ajánlására az elnökség által vétetnek fel s a felvételt az elnökség tudomásulvétel végett a közgyűlésen jelenti be a tagoknak. Ezután az illetők névsorát az elnökség az egyesület folyóiratában teszi közzé.
6. Az egyesület szervezete: Az elnököt, társelnököt, titkárt, pénztárost és ellenőrt a legelső közgyűlésen választják meg a tagok. Ezek együttesen képezik az elnökséget. Az elnökség javasolhatja a közgyűlés-

nek tiszteletbeli elnök vagy elnökök megválasztását, valamint saját magának további tagokkal való kiegészítését és a körülményekhez képest tesz lépéseket az egyesület adminisztrációjával kapcsolatos személyi és ügyviteli kérdésekben, amelyek tudomásulvétele a legközelebbi közgyűlés feladata. Az egyesület vagyonát valamely nagyobb pénzintézet kezeli.

7. *A tagok jogai és kötelességei.* Minden tag igényt tarthat az egyesület őszi és tavaszi növényküldeményeire az általa kívánt mennyiségben és saját parkjával kapcsolatosan az egyesület céljait szolgáló növényhonosító és szaporító kertészetet létesíthet. — A termelési részeit, az egységárait s általában az elszámolás módjait az illető termelő taggal egyetértően az elnökség állapítja meg. Megilletik a tagokat az egyesület folyóirata s általában összes nyomtatványai. Minden tag szavazati joggal vesz részt a közgyűléseken.

Minden tag fizet évenként az egyesület pénztárába 40 pengőt. E tagsági díj fejében a fent elősoroltakon kívül joga van minden tagnak ősszel és tavasszal 5 darab I. csoportbeli és 10 darab II. csoportbeli élő növényre, fára vagy cserjére. (Az I. csoportba a drágább, nehezebben szaporítható növények soroztatnak.) Ha valaki a rendesen járó mennyiségnek két-, vagy többszörösét óhajtja, úgy ennek megfelelően a tagsági díj félösszegének többszörösét fizeti. Úgy az I., mint II. csoportbeli növények teljesen fejlettek, parkozás céljaira alkalmasak. Ha nagyobb szabású fasorok, erdőrészek telepítéséhez nagyobb mennyiségű fiatalabb növényt igényel valamely tag, úgy az egyesület telepeiről önköltségi áron tarthat erre igényt. Az egyesület bevételeiből mutatkozó felesleg 90%-a visszatérítés címén a tagsági díj egy-, vagy többszöröse arányában évenként megilleti a tagokat.

8. *Az egyesület vagyona* a befolyó tagsági díjakból s a folyóirat és növénykészlet eladásából befolyó összegekből áll. A felesleg 10%-a évenként az egyesület külön kezelt alapja létesítésére használtatik, amely az egyesület céljait szolgálja a közgyűlés megállapítása szerint.

9. *Az egyesület felosztása* esetében minden névvel nevezendő vagyona az államra száll, amely azt a hazai kertészetet előmozdító valamely célra fordítja.

Nem lesz érdektelen t. Olvasóink előtt az egyesület 1927 december 8-án tartott alakuló közgyűlésének lefolyása sem, amely máris megmutatja, hogy a szervező kartársunk minden idealizmusa mellett is a leggyakorlatiasabb irányban folytatja munkáját.

Az egyesület megalakulását indítványozó dr. Tuzson János az alapszabálytervezet lényegét ismerteti és pedig hangsúlyozza, hogy az egyesületnek főként gyakorlati célja van. A hazai díszkertek és parkok élő növényanyagának helyes kiválasztása, megszerzése nagy nehézségekkel jár. A tervezett egyesület a nehézségeken oly módon igyekszik könnyíteni, hogy tagjait minden tavasszal és ősszel saját maga látja el a szükséges fákkal, cserjékkel és egyéb dísznövényekkel. Ezt a szükséges élő növényanyagot részben saját maga állítja elő, részben pedig a hazai kertészetek meglévő növényanyagának pontos megállapítása, meghatározása és ismertetése alapján a hazai kertészeti telepekről szerzi be. Különös gondot fordít továbbá arra, hogy más világtájokról, nálunk is jól tenyésző és hézagpótló fákat, cserjéket és egyéb dísznövényeket honosítson meg és ezáltal emelje a hazai növénykultuszt. Működésének előmozdítása céljára illusztrált folyóiratot ad ki, amelyben az egyesület célját előmozdító ismertetések, közlések és hirdetések jelennek meg, különös súlyt helyezve a hazai parkok és díszkertek ismertetésére. Az egyesületnek tagjai

lehetnek úgy egyes magyar állampolgárok, mint testületek, városok, községek is. A tagok sorába elsősorban kert- és parktulajdonosok vétetnek fel, de tagjai lehetnek más, az ügy iránt érdeklődők is. A tagok lehetnek alapítótágok, akik egyszer s mindenkorra legalább 500 pengőt lefizetnek, továbbá rendes tagok három évi kötelezettséggel, akik évi 40 pengőt tartoznak fizetni. A tagsági díj fejében jár az évenkénti növényszállítmány és folyóirat. A tagdíj befizetésének kötelezettsége pedig csak akkor következik be, amikor a növényjárandóság, valamint a folyóirat szétküldése tényleg kezdetét veszi.

A főbb pontozatok részleteire nézve utal előadó magára az alapszabálytervezetre.

Dr. Darvas Ferenc, dr. Manninger Vilmos, Dezsényi Béla és Rerrich Béla hozzászólása után a közgyűlés a megalakulást kimondja azzal, hogy az alapszabálytervezet kiegészítendő, még pedig oly iránybn, hogy az egyesület keresi az érintkezést az Orsz. Magy. Kertészeti Egyesülettel, az Okleveles Kertészek Egyesületével s más vonatkozásban álló egyesületekkel. Megbízza továbbá előadót, hogy az illető kormányrendeletek értelmében, az alapszabálytervezetet a belügyminiszter úr öngyméltóságához jóváhagyás végett terjessze fel. Addig is pedig, ameddig az alapszabályszerű elnökség és választmány megválasztatik, felkéri dr. Hüttl Dezső, dr. Manninger Vilmos, Saxlehner András, dr. Sipőcz Jenő, gróf Széchenyi Bertalan és dr. Tuzson János urakat, hogy az egyesület megalakulásának ügyeit intézzék.

Jelen voltak, valamint az egyesület megalakulását támogatják: dr. báró Andreánszky Gábor, dr. Bayer Krucsay Dezső, Dezsényi Béla, dr. Erődy-Harrach Béla, dr. Hüttl Dezső, dr. gróf Klebelsberg Kunó, dr. Kozma Jenő, Ipolyi-Keller Gyula, Jendrassik Alfréd, dr. Manninger Vilmos, Rerrich Béla, Saxlehner Kálmán, dr. Schmidt József, dr. Sipőcz Jenő, gróf Somssich László, gróf Széchenyi Bertalan, dr. Szily Kálmán, dr. Tuzson János, dr. Vidéky Emil.

Ezzel az ismertetéssel kapcsolatban felhívom t. kartársaim figyelmét arra, hogy amennyiben a „Magyar Kertkedvelők Egyesületébe” belépni óhajtanának, a jelentkezési ívet nálam is aláírhatják.

Esetleges levélbeli jelentkezésnél kötelezőleg kijelentendő, hogy belépni szándékozó az egyesületnek három évig tagja marad.

Czillinger János.

Japán erdészek magyarországi tanulmányi kirándulása. A sínautó, melyen a földművelésügyi kormányzat japán vendégei Lillafüredre érkeznek, reflektora segítségével az egész vidékre nehezedő ködöt sikerrel áttöri, mintegy figyelmeztetésül, hogy turáni kollégáinkat — akik jelenleg is több ízben, mint fajrokon nemzet fiainak vallották magukat — e jó alkalommal behatóan világosítsuk fel erdőségeink elvesztéséről.

Aznap este eszmecsere folyt különböző erdészeti tárgyú témákról, amikor többször kifejezésre jutott, hogy magas hegy-ségi erdőséget és berendezéseket ezidőszertint bemutatni nem tu-

dunk, mert a magyar ész és a lelkes magyar erdészeti produktumait más államok fogják eléjük tárni.

Másnap reggel *Sanroku Hara* erdőtanácsos, *Masaki Gotó* koreai erdőigazgató, *Gisaburó Tsuda* erdészeti titkár és *Zsák Tibor* egyetemi hallgatóval a magyar-japán társaság kilenc élő nyelvet beszélő titkárával — mint tolmáccsal — a Bükkbe szánkóztunk.

A földművelésügyi minisztérium erdészeti főosztálya részéről *Lengyel Sándor* főerdőmérnök kísérte a japán vendégeket, a diósgyőri uradalmat *Osterlamm Ernő* miniszteri tanácsos és e sorok írója képviselte.

Útközben az építés alatt álló autó-út finansiális adataival szolgáltunk. Majd élénk figyelemmel szemlélték a meredek kőfolyások sikeres megkötését és befenyősítését, kitérve a mesterséges fásítás súlyos pénzügyi oldalára is, mire a Hollós-tetőre érve, oly helyen állottunk meg, hol az anyaállomány alatt természetes újulat bőven mutatkozott. — Ebből kindulva rámutattunk, hogy a mi erdőgazdálkodásunknak a természetes felújítás a következménye.

Eleinte fiatalosainkat tisztítjuk, majd áttérünk a szakszerű gyérítésekre, s mire az erdő a vágatási kort eléri, fatőmegben erősen meggyarapodott anyaállomány alatt a természetes újulat rendszerint oly mértékben jelentkezik, hogy nagyobbbszabású pótlásokra szükség nincsen. A kisebb hézagokat fenyővel egészítjük ki.

Az erdei legeltetés teljes kiszorítása és a koncentrált legelők létesítése folytán a nemes fanemek megtelepülését segítjük elő.

Útirányukat oly módon választottuk meg, hogy az elmondottakat mindjárt a természetben be is mutattuk.

Miután japán kollégáink a nálunk dívó erdőjelölést, annak kivitelét és a termelés lefolytatását óhajtották meglátni, e végből a még nyáron kijelölt, helyenkint tölgyesemetével alátelepült főhasználati termelés alatt álló erdőrészbe mentünk, ahol a jelölést az újulatok szerint különböző árnyalatban hajtottuk végre.

Általában tapasztaltuk, hogy a japán és a mi erdőgazdaságunk között hasonlóság áll fenn. Természetesen a tengeremelléki klíma mást produkál, mint a mi száraz éghajlatunk és ez kifejezésre jut az erdőgazdaságban is.

Kuriozumképen megemlítem, hogy ebédünk az erdőn süített zsványpecsenye volt. Elkészítési módját feljegyezték s oly izletesnek találták, hogy annak meghonosítását határozták el.

Ugyancsak erdész jeligénket is optálni fogják.

Megtekintették a most épülő ú. n. palotaszállót és annak környékét. Szépségét, fekvését nem győzték eléggé dicsérni.

Az est-ebéd alatt nagyon érdekes dolgokról beszéltek. Többek között, hogy az ő tizenkét szemeszteres erdészeti egyetemüket a selmeci, osztrák és a német minta szerint rendezték be, az oroszlanrész azonban a selmecinek jutott.

A fajrokonság állandó hangoztatása mellett komoly formában meghívásokat tettek. Erre mi „banzeillel“, ők „Iljennel“ válaszoltak.

Azután búcsúztunk azzal az átfogó érzéssel, báresak egyelőre Ung és Bereg bércei visszhangzanak a barátkozásunk eme megnyilatkozását.

Lippóczy.

A japán vendégek a kincstár diósgyőri uradalmából *Lengyel* Sándor főerdőmérnök kíséretében azután leutaztak herceg Esterházy Pál kapuvári uradalmába, ahol szívélyes fogadtatásuk után *Niedermann* Árpád erdőmérnök vezetése mellett megtekintették Európának egyik erdészeti különlegességét, a maga nemében egyedül álló, hansági nagykiterjedésű éger erdőt.

Az éger erdő szakszerű ápolása, természetes és mesterséges úton való sikeres felújítása, a száradásnak induló idősebb erdőrészeknek időnkénti vízzel való elárasztása s általában az ott gyakorolt jövedelmező kezelés és tanulságos gazdálkodás japán kollégáink érdeklődését lekötötte.

Az alig néhány lépésnyire lévő természetellenes trianoni országhatár, mely az uradalmat kettészelve, annak gazdasági helyzetét egycsapásra megváltoztatta, ismételten kitűnő alkalmat szolgáltatott arra, hogy japán kollégáink a velünk szemben elkövetett kegyetlen igazságtalanságot a maga valójában is megismerhessék.

Megcsonkításunk s különösen a magyar erdészetet ért végetes csapás felől egyébként kellő tájékozottságot árultak el, amennyiben még az olaszok kezére jutott Fiuméről is tudomásuk volt.

Megtekintették még az uradalom Iharos nevű tölgy- és kőriserdejét, amelynek szakszerűen kidolgozott idej vágása felett elismerésüknek adtak kifejezést.

A japán kormány kiküldöttei magyarországi rövid tanulmányútjukat befejezve, Bécs felé utaztak tovább, hogy onnan Berlinbe menjenek.

A búcsúzás alkalmával ismételten kijelentették, hogy egész európai kirándulásuk alatt sehol sem érezték magukat oly otthonosan, mint magyar kollégáik között, akikhez mindig a legnagyobb bizalommal viseltettek. Egyben kérték, hogy tolmácsoljuk üdvözlétüket az összes magyar kartársak részére, akik közül bárkit is, ha útja Japánba vezetne, örömmel fognak fogadni.

A vonat indulásakor kedves meglepetésül szolgált helyes kiejtésű „*Éljen Nagymagyarország*“ kiáltásuk, amellyel mint testvér nemzet reményeink megvalósulása iránti hitünk megértéséről tettek tanuságot.

Érdekes, hogy a japán kollégák tulajdonkép csak udvariasági látogatást kívántak tenni a földművelésügyi minisztérium erdészeti főosztályán, de a főosztályfőnök, *Pfeiffer Gyula* miniszteri tanácsos úr szíves meghívására és marasztalására néhány napot mégis arra szántak, hogy csonka hazánk erdészeti viszonyait egy állami és magánerdőbirtokon tanulmány tárgyává tegyék.

X.

Beszámoló a gyermeknevelési alapról. Az államerdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelését segélyző alap intézőbizottsága *Pfeiffer Gyula* miniszteri tanácsos elnöklése mellett 1927. évi december hó 29-én tartotta rendes évnegyedes ülését.

A gyermeknevelési alapnak vagyonálladéka az 1927/1928. számadási év I. negyedének végén a következő volt:

M e g n e v e z é s	A m. kir. postatakarék-pénztárnál		A Magyar Földhitelintézetek Orsz. Szöv.-nél (Altruista Bank)			
	készpénz		folyószámla		értékpapír	
	P	f	P	f	P	f
Bevételek :						
1. Álladék az első évnegyed végén ..	2538	84	17866	60	34	40
2. Járulékok és adományok ..	2351	60	—	—	—	—
3. Gyümölcsöző tőkék kamatja ..	6	98	—	—	—	—
4. Különféle bevételek ..	—	—	—	—	—	—
5. Átutalás a postatakarékpenztártól ..	—	—	2400	—	—	—
6. Gyümölcsözőleg elhelyezett tőkék ..	—	—	—	—	—	—
7. Átfutó bevételek ..	—	—	—	—	—	—
Bevételek összege ..	4897	42	20266	60	34	40
Kiadások :						
1. Kifizetett segélydíjak ..	1142	—	—	—	—	—
2. Kezelési kiadások ..	131	43	—	—	—	—
3. Különféle kiadások ..	—	—	—	—	—	—
4. Átutalás az Altruista Bankhoz ..	2400	—	—	—	—	—
5. Gyümölcsözőleg elhelyezett tőkék ..	—	—	—	—	—	—
6. Átfutó kiadások ..	—	—	—	—	—	—
Kiadások összege ..	3673	43	—	—	—	—
Jelentkezik tiszta vagyon	1223	99	20266	60	34	40
Együttvéve ..						
Ezen pénzüsszegeből esik :	—	—	21524	99	—	—
1. Az alaptőkére ..	—	—	5586	23	—	—
2. A tartaléktőkére ..	—	—	3922	18	—	—
3. A folyó kezelésre ..	—	—	12016	58	—	—

A miniszteri számvevőség által felülvizsgált s helyesnek talált zárószámadást az alábbiakban közöljük:

I. Zárószámadás.

T á r g y	A m. kir. posta- takarékpénztárnál		A Magyar Földhitel- intézetek Orsz. Szöv.-nél (Altruista Bank)						Együtt	
	készpénz		folyószámla		értékpapír					
	P	f	P	f	P	f	P	f	P	f
Bevételek:										
<i>Maradvány az 1925/26. évről:</i>										
1. Alaptőkénél	—	—	3979	78	34	40	4014	18		
2. A tartaléktőkénél	—	—	4014	18	—	—	4014	18		
3. A folyó kezelésnél	676	15	6423	28	—	—	7099	43		
<i>Folyó évi bevételek</i>										
4. Járulékok és adományok	7005	99	—	—	—	—	7005	99		
5. Gyümölcsöző tőkék kamatai	—	—	1123	01	—	—	1123	01		
6. Különféle bevételek	2	—	—	—	—	—	2	—		
7. Átutalás az Altruista Bankból a postatakarékpénztárba	130	—	—	—	—	—	130	—		
8. Átutalás a postatakarékpénztárból az Altruista Bankba	—	—	2460	—	—	—	2460	—		
9. Gyümölcsözőleg elhelyezett tőkék	—	—	—	—	—	—	—	—		
10. Átfutó bevételek	—	—	—	—	—	—	—	—		
11. Térítmények segélyrészele- tekre	—	—	—	—	—	—	—	—		
Bevételek összege	7814	14	18000	25	34	40	25848	79		
Kiadások:										
1. Kifizetett segélydíjak	2546	—	—	—	—	—	2546	—		
2. Kezelési kiadások	256	14	3	65	—	—	259	79		
3. Különféle kiadások	13	16	—	—	—	—	13	16		
4. Átutalás az Altruista Bankból a postatakarékpénztárba	—	—	130	—	—	—	130	—		
5. Átutalás a postatakarékpénztárból az Altruista Bankba	2460	—	—	—	—	—	2460	—		
6. Gyümölcsözőleg elhelyezett tőkék	—	—	—	—	—	—	—	—		
7. Átfutó kiadások	—	—	—	—	—	—	—	—		
8. Értékpapírvásárlásokra fordított összeg	—	—	—	—	—	—	—	—		
Kiadások összege	5275	30	133	65	—	—	5408	95		
Összehasonlítás:										
A bevételek összege	7814	14	18000	25	34	40	25848	79		
A kiadások összege	5275	30	133	65	—	—	5408	95		
Maradvány az 1926/27. év végén	2538	84	17866	60	34	40	20439	84		

b) Valódi kiadások:

1. Kezelési kiadások	259 P 79 f.
2. Különféle kiadások	13 P 16 f.
A valódi kiadások összege	<u>272 P 95 f.</u>

Összehasonlítás:

A valódi bevételek összege	8.131 P — f.
A valódi kiadások összege	<u>272 P 95 f.</u>
Tiszta jövedelem (II.)	7.858 P 05 f.

Ebből az alaptőkét megilleti:

7858.05 : 5 — 1571 P 61 f., maradna tehát kiosztható	
7858.05 P. — 1571 P 61 f. — 6286 P 44 f., mivel	
pedig a segélyek csak pengőben oszthatnak ki, ennél-	
fogva az alaptőkére esik (7858.05 — 6286) — (II.)	1.572 P 05 f.

III. Az alaptőke nyilvántartása:

Maradvány az 1925/1926. évről	4.014 P 18 f.
1926/1927. évi gyarapodás	— P — f.
Az 1926/1927. évi jövedelem $\frac{1}{5}$ része (II. szerint)	<u>1.572 P 05 f.</u>
Az alaptőke maradványa az 1926/1927. év végén (III.)	5.586 P 23 f.

IV. A tartaléktőke nyilvántartása:

Maradvány az 1925/1926. évről	4.014 P 18 f.
Gyarapodás az 1926/1927. évben	<u>104 P — f.</u>
Összbevétel	4.118 P 18 f.
Kiadás az 1926/1927. évben	<u>196 P — f.</u>
A tartaléktőke maradványa az 1926/27. év végén (IV.)	3.922 P 18 f.

V. Folyó kezelés:

Maradvány az 1926/1927. év végén	
(I. szerint)	20.439 P 84 f.
Levonva az alaptőkére eső részt (III.	
szerint)	5.586 P 23 f.
és a tartaléktőkére eső rész (IV.	
szerint)	<u>3.922 P 18 f.</u>
Marad folyó kezelésre	10.931 P 43 f.

VI. A segélyek nyilvántartása:

a) Az 1925/1926. évre engedélyezett segélyek:

1. Maradvány az 1925/1926. évről	126 P — f.
2. Az 1926/1927. év folyamán engedélyezettett	<u>28 P — f.</u>
Összesen a)	154 P — f.

b) Az 1926/1927. évre engedélyezett segélyek:

1. Engedélyezés az év elején	2.400 P — f.
2. Engedélyezés az év folyamán	168 P — f.
Összesen	2.568 P — f.
Megszüntetés az év folyamán	104 P — f.
Összesen b)	2.464 P — f.
a) és b) együtt	2.618 P — f.
Kifizetés az 1926/1927. év folyamán	2.546 P — f.
Marad hátralék az 1926/1927. év végén	72 P — f.

Az 1927/1928. évben tehát kiosztható jelen zárszámadás alapján
6.286 P — f.

Budapest, 1927. évi július hó 5-én.

Dr. Szabó Sándor s. k.

erdőszámтанácsos, az Alap számvivője.

Jelen zárszámadást megvizsgáltuk az Alap naplójával, főkönyvével, valamint a számadási okmányokkal egyezőnek és helyesen összeállítottak találtuk.

Budapest, 1927. évi július hó 7-én.

Vollnhofer Pál s. k.
m. kir. főerdőtanácsos.

Jeszenszky Ferenc s. k.
m. kir. főerdőtanácsos.

Papp Béla s. k.
min. tanácsos.

44.889/1927. szám.

Számszerint megvizsgáltatott és helyesnek találtatott.
Budapest, 1927. évi november hó 22-én.

Tergovits s. k.

Nagy s. k.

Vallent s. k.

m. kir. főerdőszámtanácsos.

Segélyezésre javasoltattak: özv. Binder Béláné László és Márta nevű gyermekei (egyenként 150—150 P), özv. Ráner Sándorné Margit nevű leánya (150 P), Kayser Sándor nyug. m. kir. erdőtanácsos Erzsébet leánya (100 P), Horváth Fülöp m. kir. erdőszámtanácsos Ilonka és Antal nevű gyermekei (egyenként 80—80 P).

Kimutatás (negyedik) a m. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főiskolai Segélyző Egylet alaptőkéjének gyarapítására felajánlott és beküldött adományokról. (1927 XII. 23.—1928. I. 25-ig.)

A) *Felajánlott adományok:* Fodor Nándor 10, Hohoss János még 12 hónapon át havonként 2, Karsai Károly 10, Lukács Károly 10, Schuppler Károly 15, vitéz Szabó István 15, Teodorovits Ferenc 50, Ulreich Gyula 1 éven át fél évenként 20 pengő.

B) *Beküldött adományok:* Asbóth István 2, Bálint Andor 2, Béky Albert 2, Beyer Jenő 30, Biró Zoltán 20, vitéz Borsay

Ferenc 5, Botos Géza 2, Burdáts János 2, Csernetzky Károly 1.50, Csery Géza 10, Deresényi István 2, Dimák Ödön 5, id. gróf Esterházy László 100, Fehér Dániel 2.50, Fejér Kálmán 20, vitéz Fejes József 1, Fekete Zoltán 5, Fodor Nándor 10, Fontányi János 2, Füstös Zoltán 2, Gloser Dezső 1, Haider Henrik 5, Hammerschmidt Ernő 2, Héjj János István 1.50, Hohoss János 2, Horváth Arvéd 2, Karácsonyi Sándor 10, Karsai Károly 10, Kelle Artur 5, Kósa Gyula 2, Kostialik János 20, Kovács Zsigmond 10, Kováts Ernő 1, Kovássy Kálmán 2, dr. Kövessi Ferenc 5, Krippel Móríc 5, vitéz Kristófy Gyula 2, Krizmanits Ferenc 2, Kubicza István 8, Kuka József 2, Kutasy Viktor 1, Lesenyi Ferenc 5, Létay Gyula 2, Lukács Károly 10, sempthei Maczkó István 4, Maróthy Emil 2, Mayer Zoltán 1, Milosevic Artur 5, Modrovich Ferenc 3, Orbán László 1, Papp Béla 10, Pethő Andor 10, Petricsek István 1, Plauder Nándor 1, Polakovics György 2, Révay Ferenc 1, Rikly István 1, Ronchetti Gáspár 10, Roth Gyula 5, Schneider Ernő 8, Schuppler Károly 15, Sébor János 3, Somogyi Sándor 5, Stubna János 10, Surjanszky Kálmán 5, vitéz Szabó István 15, Szarkássy János 5, Szegedy Oszkár 2, Szeles István 4, dr. Sziogyártó József 1.20, Szpiska Mihály 2, Takács János 2, Teodorovits Ferenc 50, Török Béla 1, vitéz Ujváry Géza 5, Ulreich Gyula 20, Vági István 5, Vermes Viktor 2, Wehofer Mihály 10, Zoltán János 6, Zsák Lajos 2 pengő.

A jelen kimutatás szerint befolyt összeg 576 pengő 70 fillér, amelyhez hozzáadva a már előzőleg kimutatott befizetések összegét, a gyűjtés eddigi eredménye 2292 pengő 70 fillér.

Sopron, 1928 január 26.

Széki János

főiskolai tanár,

a főiskolai segélyzőegylet elnöke.

A tisztviselői társadalom gyakorlati átképzése.*) A nagy világégés következményeképp rájött a tisztviselői társadalom, hogy boldogulását a reális életpályákon keresse. A magyar kereskedelem és ipar óriási lendületét jelenti, ha az intellektuel elem tömegesen belekapcsolódik. E célból a „B“-listás Közzolgálati Alkalmazottak Országos Egyesülete (Andrássy-út 20., II. 4. Telefon: T. 121—85.) febr. 1-én kezdődő nyilvános kereskedelmi szaktanfolyamot nyit, hol a tisztviselők és családtagjaik rövid

*) Mintán a nevezett egyesület ennek a felhívásnak közzétételére csak januári lapunk megjelenése után kérte fel szerkesztőségünket, kívánságának — sajnálatunkra — csak a beiratkozási határidő után tehetünk eleget. mindamelltt abban a reményben, hogy esetleg érdekelt kartársaink jelentkezésükkel még nem késnek el.

idő alatt oly kiképzést nyernek, hogy szaktudásukkal a gyakorlati életben helyüket megállhassák.

A rendes kereskedelmi tananyagon kívül szerepelnek: vám-technika, biztosítások, bankügyletek, üzletszerzés technikája, kalkuláció, reklám, kirakatrendezés, gyáripari és kereskedelmi üzemtan stb. Ezeken kívül gyors-, gép- és szépírás, nyelvek tanítása külön csoportokban.

Beiratkozás *január 31-ig*. Tényleges, nyugdíjas és „B”-listás tisztviselők és családtagjaik tandíj-kedvezményben részesülnek.

A „Felsődunántúli Erdészeti és Vadászati Egyesület” közgyűlése. A „Felsődunántúli Erdészeti és Vadászati Egyesület” folyó évi február hó 6-án délután 6 órakor Győrött a Royal-szálloda gobelin termében *Véssei* Mihály miniszteri tanácsos erdőigazgató, mint az egyesület I. alelnöke elnökle mellett rendes közgyűlést tartott, melyen a meghívott „Országos Erdészeti Egyesület”-et a megbízott *Rimler* Pál hercegi erdőtanácsos helyett *Grillusz* Arthur hercegi erdőmérnök-erdőrendező, a „Soproni m. kir. Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola”-t *Fekete* Zoltán főiskolai tanár urak képviselték.

A „Dunántúli Erdészeti és Vadászati Egyesület” megleghangú táviratban üdvözölte a közgyűlést.

A közgyűlés az elnöki megnyitó és az 1927. évi május hó 3-án tartott rendkívüli közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és az egyesületet érintő 1927. évi fontosabb eseményeknek *Barrois* Andor m. kir. erdőtanácsos egyesületi titkár részéről történt ismertetése után a m. kir. belügyi miniszter úr által jóváhagyott s ugyancsak az egyesületi titkár részéről ismertett alapszabályokat életbe léptette s azoknak kinyomatását határozta el.

Ezután az üresedésbe került számvizsgálói és választmányi tagsági helyeket töltötte be — titkos választás útján — a közgyűlés.

Számvizsgáló bizottsági póttagnak *Imreh* Dezső hercegi erdőmérnök helyett *Baumerth* István m. kir. erdőmérnök, míg az elhalálozott *Vlaszaty* Ödön erdőtanácsos, választmányi tag helyébe *Tanka* Sándor, a veszprémi káptalan főerdőmérnöke választattak meg.

Elhatározta a közgyűlés, hogy az 1928. év folyamán az egyesület körzetében levő nagyobb erdőkbe tanulmányi kirándulást tesz, melynek szervezésével az elnökséget bízta meg.

A közgyűlést, amelyen 49 tag vett részt, este 8 órai kezdettel a Royal-szálloda gobelin termében társasvacsora követte, amelyen a tagtársak nagy része feleségeikkel, illetve hozzátartozóikkal jelentek meg.

A mindvégig kitűnő jó hangulatban elköltött, lelkes felköszöntőkkel fűszerezett társasvacsorát virradatig tartó táncmulatság követte.

Ugy a társasvacsora alatt, mint azt követőleg felelevenítettek a régi selmecbányai szokások, melyek közül különös tetszést arattak a szakénekeknek előadása, a keresztelők és a Steingrubeni élet ismertetése.

Barrois Andor.

A Tiszajobbparti Vármegyék Erdészeti Egyesülete f. év január 30-án tartotta téli közgyűlését Miskolcon báró Waldbott Kelemen elnöklete alatt.

Az elnöki megnyitóban rámutatott báró Waldbott arra, hogy mily súlyos terhet rak a magyar erdőgazdaságra a magyar vasutak tarifa politikája, különösen az ú. n. tört tarifa; ez okozza, hogy hazánk faimportjának háromnegyed részét teszi a megszállott erdeinkből beguruló tűzifa, míg belföldön az elmúlt évben őrjási tűzifatómegek a termelők nyakán maradtak, mivel a szállítás költségei a tört tarifa miatt magasabbak, mint az utódállamokból behozott tűzifáé. A gyűlés elhatározta, hogy az egyesület újra lépéseket fog tenni a hazai fatermelés ügyében, elhatározta továbbá, hogy a nyári közgyűlést május 10—15. között Parádon fogják megtartani a Mátrába való tanulmányi kirándulással kapcsolatban.

A közgyűlésen részt vett Roth Gyula főisk. tanár, aki a közgyűlés színe előtt a jelenlevők élénk helyeslése mellett köszönetet mondott az egyesület elnökének, báró Waldbott Kelemennek, hogy a költségvetési vita alkalmával feltárta a felsőház előtt a magyar erdőgazdaságnak mai hátrányos helyzetét és ráterelte a figyelmet arra, hogy a többi egyetemekhez, főiskolákhoz és kutatóintézetekhez képest a mi ősi főiskolánk és kutatóintézeteink mily csekély támogatásban részesülnek és kérte az elnököt, maradjon továbbra is szószólója a magyar erdőgazdaságnak.

„Magyar Ornithologusok Szövetsége.” Kartársaink közül bizonyára többen akadnak, akik a fentemlített szövetség megalakításában részt venni és annak önzetlen, aktív munkás tagjai óhajtanak lenni, ennélfogva készséggel helyt adtunk az alábbi közérdekű felhívásnak:

„Felkérjük t. Címet, sziveskedjék velünk közölni, hajlandó-e az alakítandó MOSz tagjai sorába belépni.

Évi tagdíj: nyomtatványi költségek (legfeljebb 1 pengő).

Az egyesület célja: A hazai madárfajok megismertetése, a magyar vadász, erdész és gazdatársadalommal, — különös

tekintettel a magyar madárfajok hasznos és káros voltára — a magyar ornithologus értékek tömörülése és a magyar madárkincsek után érdeklődő külföldiekkel meleg kapcsolat keresése és a meglevő fenntartása s így csonka hazánk iránt a már megnyilvánult szimpátia erősítése.

Hazafias üdvözléssel

Radetzky Dezső
múzeumi ornithologus

Szalóki Navratil Dezső
egyetemi magántanár
Budapest,
I., Budakeszi-út 63.“

A Magyar Mérnökök és Építészek Nemz. Szöv. bányászati és erdészeti szakosztályainak üléséről. A bánya-, kohó- és erdőmérnöki doktorátus és magántanári istézmény ügyében, — melynek hiánya a magyar mérnöki karnak és műszaki felsőoktatásnak régi sérelme — *Pethe* Lajos miniszteri tanácsosnak, a bányászati és kohászati szakosztály elnökének részletesen kifejtett javaslatára felterjesztést intéztek a pénzügyi, földművelésügyi és a vallás- és közoktatásügyi miniszter urakhoz. Az okokat, melyek a szövetséget a memorandum benyújtására bírták, az alábbiakban ismertetjük:

Európának második legrégibb műszaki főiskolája, a másfél-százados nagyhírű soproni m. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főiskola nem bír a doktorráavatás és magántanárrá képesítés jogával, pedig szervezeti szabályzata és tanulmányrendje teljesen azonos a műegyetemével és a hasonló jellegű külföldi főiskolákéval.

A nyugati szomszédállamok (Németország, Ausztria, Csehszlovákia) önálló főiskolái régóta (1904) bírnak e jogokkal. Sőt ma már minden állam, melynek bánya-, kohó- és erdőmérnökök képzésére szolgáló önálló főiskolája vagy fakultása van, — szinte kivétel nélkül — bevezette a doktori és magántanári intézményt. De beszéljenek az adatok: Az angol, francia, olasz, svájci, belga, norvég, svéd, orosz, amerikai, japán bányászati, illetőleg erdészeti főiskolákon megvannak e kiváltságok. Ezek között több olyan intézet van, hol a tudományos személyzet felszerelés, hallgatóság, — ezzel együtt az intézet nívója és jelentősége kisebb a mienkénél. Egyes utódállamoknak a háború után nagysietve felállított egészen újkeletű főiskolái is bírnak e jogokkal — és ez alapon nem ismerik el sajátjukkal egyenrangúnak a mi főiskolánk okleveleit. Ennek más államok részéről is ki vagyunk téve, míg a mai helyzet fennáll.

Magunk segítettük elő, hogy egyik százados kultúrértékünk külföldön devalválódjék. Az elmondottakból nyilvánvaló, hogy

a mai helyzet — oktatás és szakszemponatokon túl — nemzeti szempontból is teljesen tarthatatlan és parancsoló követelmény, hogy hazánk legrégibb (1763) technikai főiskolájának szervezeti hiányai, — melynek mintájára szervezték meg 1794-ben Párisban az Ecole Polytechniquen a laboratóriumi oktatást — az évek óta tartó habozás és huzavona után végre megszüntetessenek.

Az „Erdészeti Lapok“ 1928. évi II. füzetének HIRDETÉSEI.

**Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért
a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.**

Díjszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajttával szedett hirdetés milliméterenkint 20 fillér. (Egyszeri megjelenés mellett egész oldal 32 P.) Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajttával szedett hirdetések másfélszeres egy-
ségárral számíttatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény

Apróhirdetéseknél egy szó 12 fill., állaskeresleti hirdetéseknél 6 fill.

Külön mellékletek megegyezés szerint.

**32 éves okl. erdőmérnök, nős, 5 éves praxszissal, ki különösen az erdőrendezés, mérés, út- és vasútépítésben bír igen jó gyakorlattal, állandó jellegű állást keres uradalom, vagy nagyobb faipari vállalatnál, 1928 március—május hó elsejével. Külföldre is bárhová elmegy. Bartha Lajos erdőmérnök, Nagy-
börzsöny, Kánya-puszta (Hont megye). (2. VII. 6.)**

Erdőőr, szakvizsgázott, hosszú szolgálati időről szóló jó bizonyítványokkal felvételik a Hevesy Tetvérek uradalmában, Tápoiszeos (Pest m.) (5. I. 1.)

Magyar Erdőbirtokosok Faértékesítő Részvénytársasága

Budapest IX, Calvin-tér 7. sz.

**Elvállalja termelt, tövönálló vagy feldolgozott fakészletek
bizományi értékesítését, vesz és elad bármily mennyiségű
tűzfát és fűrészelt anyagokat. Értékesítési kérdésekben
készséggel áll az erdőbirtokos
és erdőtiszt urak rendelkezésére.**

Jómegjelenésű, erdő- és vadőri szakiskolát végzett, minden tekintetben kifogástalan és megbízható nőtlen fiatalember erdési vagy vadőri állást keres, akár azonnali belépésre is. Szíves megkeresések: „*Jó munkaeő*“ jelígre kéretnek. (7. I. 1.)

A bujái uradalomnál legközelebb eladásra kerül ab erdő kb. 2000 m³ *tölgy szálfa*. A kitermelés nagyrészt készen van, az anyag máris megtekinthető. 24 órával előbbi értesítésre Ape-Zagyvaszántó vasút állomásra kocsit küldünk. Urad. erdőhivatal Buják.

A baskói uradalmi erdőhivatal azonnali belépésre szakvizsgázott erdőőri állásra pályázatot hirdet. Évi javadalmazás: 700 kg. búza, 500 kg. rozs, 400 kg. árpa, 1 tehéntartás, 2000 négyszögöl tengeri föld, lakás, tüzelő, 12 l. petróleum, 20 kg. só, 1 pár eszma, 70 pengő készpénz, az erdei és vadászati kihágások után szokásos százalékok. Feltétlen megkívántatik a szakgyakorlaton kívül: jártasság apró és nagy vad tenyésztésben, vadászatban. Személyes megjelenés csak értesítésre, pályázó költségén. Kérvények mellékleteivel a hirdetés megjelenésétől számított két héten belül nyújtandók be: Urad. erdőhivatal, Baskó (Abauj m.) U. p. Boldogkőváralja címen. (11. I. 1.)

Pártoljuk a hazai ipart!

KŐSZEGI FENYŐMAGPERGETŐGYÁR

KŐSZEG (VAS MEGYE)

Tavaszi szállításra ajánlunk legmagasabb csiraképességű erdei vetőmagot:

Erdei fenyőmag — pinus sylvestris
85/90% csirák.

Fekete fenyőmag — pinus laricio austriaca 70/80% csirák.

Vörös fenyőmag 40/45%, lucfenyőmag
75/85% csirák.

Külföldi tűlevelű magvak, lombfagyvak, juharmagvak, körismag (előcsirázottak is).

Slav. kocsányos és kocsánytalan tölgymakk

Akácmag — Erdészeti csemeték — Saját faiskola!

Magyarország legnagyobb magpergető gyára. — Árjegyzék ingyen!

(7. II. 1.)

Gróf Pappenheim Siegfried öföméltósága bujáki erdőhivatalánál 1928 május hó 1-re, vagy esetleg előbb segéderdőmérnöki állás lesz betöltve. Nőtlen, okleveles erdőmérnökök bizonyítványmásolatokkal felszerelt kérvényüket küldjék be az erdőhivatalba. Orvosi bizonyítvány csatolandó. (Buják, Nógrád m.) Zólogy Imre erdőtanácsos. (6. I. 1.)

Erdészeti segédtsízt dunántúli hitbizományi uradalom központja részére felvétetik azonnali belépéssel egy erdészeti főiskolát végzett és államvizsgával bíró egészséges szerveztű erdőmérnök mint erdészeti segédtsízt; a magyar és német nyelv bírása megkívántatik. Nőtlen, magyar állampolgár, keresztény pályázók bizonyítványmásolatokkal és fényképpel felszerelt pályázataikat, fizetési igényeik meghatározásával „D. I. G.” jelige alatt a lap kiadóhivatalába küldjék be.

83—928. szám.

PÁLYÁZATI HIRDETMEŒY

erdőőri állásra.

Tolna vármegye közíg. biz. gazdasági albizottságának 220—928. sz. határozata alapján a szekszárdi m. kir. erdőhivatal kerületében megüresedett és Szekszárd székhellyel rendszeresített járási erdőőri állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Az állás javadalmazása a 7000—925. M. E. sz. kormányrendelettel az állami rendszerű II. oszt. műszaki altisztek, illetve most már szakaltisztek részére megállapított kezdő fizetés (havi 95 pengő), megfelelő lakbér és évi 200 pengő utiátalány.

Pályázni szándékozók felhivatnak, hogy keresztlevéllel, erdőőri szakvizsgabizonyítvánnyal, újkeletű hatósági erkölcsi bizonyítvánnyal, mely a családi állapotot is igazolja, újkeletű tisztiorvosi bizonyítvánnyal a kifogástalan egészségi állapot igazolására, valamint eddigi szolgálatukra vonatkozó szolgálati bizonyítvánnyal felszerelt és kellően felbélyegzett, Tolna vármegye közíg. biz. gazd. albizottságához címzett *sajátkezűleg írt* kérvényüket legkésőbb 1928. év március hó 5-ig alulírott m. kir. erdőfelügyelő címére (Szekszárd) nyujtsák be, amely időn túl beérkezett kérvények figyelembe nem vétetnek.

A kinevezendő járási erdőőr tartozik állását a kinevezés kézhezvételétől számított 8 napon belül elfoglalni és 1 évi kifogástalan szolgálat után lesz véglegesítve.

Szekszárd, 1928 február hó 9-én.

M. kir. erdőfelügyelő.

Kocsánytalan
tölgymakkot (Qu. sessiliflora)

Kocsányos
tölgymakkot (Qu. pedunculata)

valamint egyéb lomb- és tűlevelű fák magvait, cseme-
 téit csíráképeségi jótállással szállítja

KEINER REZSŐ

nyug. m. kir. erdőmérnök, erdészeti
 mag-, csemete- és fatermelő **Gödöllő**

Sürgőnycím: **Keiner, Gödöllő**

(IV. 1. 1.)

FARAGÓ BÉLA

Erdészeti Magnagykereskedés és Erdészeti Csemetetelepek
ZALAEGERSZEG

Ajánlok tavaszi szállításra mindenféle **hazai és külföldi (exota)**
 tűlevelű, valamint lombfa magvat

85°-os erdeifenyő
90°-os feketefenyő
85°-os lucfenyő
45°-os vörösfenyő

magvakat, valamint mindenféle **erdei-, gyümölcsfa-cseme-**
tét, díszcserjéket, rózsákat, buxusokat stb.

Árjegyzék ingyen és bérmentve!

Az „Erdészeti Lapok“ 1928. évi II. füzetének tartalma:

	Oldal
<i>Dr. Ajtai Sándor:</i> Erdészeti jogrendszerünk és az új erdő-törvény	33
<i>Dr. Gayer Gyula:</i> Öshonos-e a lucfenyő és vörösfenyő Ma-gyarország nyugati részein?	53
<i>Mayer Zoltán:</i> J. Hunter Blair	58
<i>Hivatalos közlemények:</i> I. Hirdetmény az 1928. évi tavaszi államvizsga ügyében. — II. A „Budapesti Mérnöki Ka-mara felhívása a mérnökök nyilvántartásába való jelent-kezés ügyében. — III. A Budapesti Mérnöki Kamara fel-hívása arcképes igazolványok kiállítása tárgyában . . .	62
<i>Irodalom:</i> <i>Dr. Tuzson János:</i> A Magyar Alföld növényei. — <i>Kaán Károly:</i> A Magyar Alföld. Gazdaságpolitikai ta-nulmány. (Ismerteti: <i>Kallivoda Andor</i>)	65
<i>Különfélék:</i> Halálozás. — A Magyar Kertkedvelők Egyesü-letének megalakulásáról (Czillinger János). — Japán er-dészek magyarországi tanulmányi kirándulása (Lippóczy B. és X.). — Beszámoló a gyermeknevelési alapról. — Ki-mutatás a főiskolai segélyzőegylet részére felajánlott és beküldött adományokról. — A tisztviselői társadalom gya-korlati átképzése. — A Felsődunántúli Erdészeti és Va-dászati Egyesület közgyűlése. — A Tiszajobbparti Vár-megyék Erdészeti Egyesületének közgyűlése. — Magyar Ornithologusok Szövetsége. — A Magyar Mérnökök és Építészek Nemzeti Szövetsége bányászati és erdészeti szakosztályainak üléséről	69
<i>Hirdetések</i>	I—IV.